

Marija Mogorović Crljenko*
Danijela Doblanović Šuran**

Mletački rektori u Istri tijekom druge polovine 15. i početkom 16. stoljeća (1450. – 1520.)***

U radu se promatra i analizira uloga, mobilnost i umreženost mletačkih rektora u istarskim gradovima i posjedima tijekom druge polovice 15. i početkom 16. stoljeća. Na temelju duždevih naputaka rad donosi pregled ovlasti, dužnosti i naknada rektora istarskih gradskih općina. Na temelju baza podataka The Rulers of Venice i TOPOS promatra se na kojim su pozicijama bili podestati pojedinih istarskih gradova prije i poslije stupanja u službu. U radu se promatra jesu li se oni uglavnom izmjenjivali na pozicijama u istarskim gradovima ili su imali i druge službe unutar mletačkog posjeda *Stato da mar* ili na kopnom posjedu (*Terraferma*). Analizira se je li postojala kakva pravilnost i shema u dodjeljivanju podestatskih službi za istarske gradove, na koje su pozicije nakon istarskih oni odlazili, jesu li i članovi njihovih obitelji u pojedinim gradovima također bili na pojedinim pozicijama, te zašto su se u nekim mjestima službe podestata često odbijale.

Ključne riječi: podestati, rektori, mletačka Istra, 15. i 16. stoljeće

* Marija Mogorović Crljenko, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Ivana Matetića Ronjgova 1, 52 100 Pula, Republika Hrvatska, E-mail adresa: marija.mogorovic.crljenko@unipu.hr

** Danijela Doblanović Šuran, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Ivana Matetića Ronjgova 1, 52 100 Pula, Republika Hrvatska, E-mail adresa: ddoblanovic@unipu.hr

*** Rad je nastao u okviru istraživačkoga projekta *Topografija vlasti: istočnojadranski gradovi u srednjovjekovnim prostorima vlasti – TOPOS* (IP-2019-04-2055), koji financira Hrvatska zaklada za znanost.

Uvodna razmatranja

Istočni je Jadran bio iznimno važan za Mletačku Republiku. Povezivao je matični grad s Levantom, nezaobilaznim prostorom mletačke egzistencije. Više od pola stoljeća otkad je pod okrilje mletačke vlasti došao dalmatinski¹ i egejski prostor (latinski im je car nakon Četvrtoga križarskog rata otoke u Egejskome moru dao u feud)², *Commune Venetiarum* okrenula se gradovima na zapadnoj istarskoj obali. Prelazak dijelova Istre koji su bili pod akvilejskim patrijarhom pod mletačku vlast odvijao se, ugrubo rečeno, u tri faze (od 1267. do 1283., 30-ih godina 14. stoljeća te od 1411. do 1420.) i trajao je oko stoljeće i pol.³ Najprije je mletačko gospodstvo priznao Poreč (1267.), a uskoro su to učinili Umag (1269.), Novigrad (1270.), Sv. Lovreč (1271.) te Motovun (1276./1278.). Kopar je Veneciji podčinjen 1279., a potom su svojevrijem pod okrilje mletačkoga lava prešli Rovinj i Piran (1283.).⁴ Pola stoljeća poslije i južni dio poluotoka prelazi Mlečanima; Pula postaje dio mletačkoga dominija (1331.). U posljednjoj fazi širenja na istarski prostor osvojen je Buzet (1421.), a desetak godina prije njega Republici su prešli i Buje, Dvigrad, Oprtalj, Labin i Milje.⁵

Za vrijeme rata Cambraiske lige Republika je kratkotrajno zauzela teritorije u sastavu Knežije i neke druge manje gospoštije⁶, a okončanjem rata i dogovorom iz Trenta 1535. Republici su prešli feudalni posjedi Barban s Rakaljem, Završje s Vižinadom, Tar, Momjan i Račice te kašteli Draguč, Vrh, Sovinjak i Hrastovlje.⁷

¹ Iako nije moguće govoriti o kontinuiranoj i čvrstoj vlasti nad teritorijem istočnojadranskih gradova, pod mletačku su vlast 1204. prešli Zadar (koji se onda u više navrata bunio: 1242., 1311., 1346. i 1354.) i Dubrovnik (pobune: 1219. i 1232.). Vidi: Egidio Ivetic, *Storia dell'Adriatico: in mare e la sua civiltà* (Bologna: Il Mulino, 2021), 140-141.

² O mletačkoj Romaniji vidi više u: Gaetano Cozzi, Michael Knapton, *La Repubblica di Venezia nell'età moderna: Dalla guerra di Chioggia al 1517*. Storia d'Italia, vol. 12/1 (Torino: Utet, 1986), 179-180.

³ Josip Vrandečić, Miroslav Bertoša, *Dalmacija, Dubrovnik i Istra u ranome novom vijeku* (Zagreb: Leykam International, 2007), 83.

⁴ Egidio Ivetic, „Ai limiti d'Italia, l'Istria dei comuni”, *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno* 42 (2012): 78; Ivetic, *Storia dell'Adriatico*, 139-140; Peter Štih, Vasko Simoniti, *Slovenska povijest do prosvjetiteljstva* (Zagreb: Matica hrvatska, 2004), 142-143; Miroslav Bertoša, „Istra od 12. do 15. stoljeća”, u: *Povijest Hrvata*, knj. 1: *Srednji vijek*, ur. Franjo Šanjek (Zagreb: Školska knjiga, 2003), 372; Josip Banić, „Planning the Reconquista of Venetian Istria: The Treaty of Pazin (July 27, 1278)”, *Tabula* 20 (2023): 144, 148.

⁵ Josip Banić, „Venetian Istria in the Embrace of a Nascent Dominium (c. 1381 – c. 1470)” (doktorska disertacija, Srednjoeuropsko sveučilište, Budimpešta, 2021), 150; Josip Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, u: *Buzetski statut / Statuto di Pinguente*, prir. Nella Lonza i Branka Poropat (Buzet: Grad Buzet, 2017), 27-28, 70-73.

⁶ Camillo de Franceschi, *Povijest Pazinske knežije na temelju isprava*, Povijest Istre, sv. V, prev. Robert Matijašić i Klara Buršić-Matijašić (Pazin: Josip Turčinović, 2023), 64-70.

⁷ Giuseppe Valentini, prir., *Regesta documentorum Germaniae historiam illustrantium* (München: Verlag der k. Akademie, 1864), 22; Egidio Ivetic, *L'Istria moderna 1500-1797* (Verona: Cierre Edizioni, 2010), 27.

Od tada pa do kraja postojanja Mletačke Republike mletački dio Istre obuhvaćao je gradove (i njihova okolna područja) uz zapadnu, južnu i istočnu istarsku obalu, do Plomina.

Prejasna Republika svoju je vlast nad istočnim Jadranom, pa tako i Istrom, uspostavljala na različite načine, dijelom vojnim pothvatima, dijelom dogovorima i diplomatskim djelovanjem.⁸

Ovisno o okolnostima ulaska u sastav mletačkoga dominija, istarske su komune uživale različite statuse i privilegije.

Od 20-ih godina 15. stoljeća do 1511. područje pod mletačkom vlašću obuhvaćalo je devetnaest gradskih općina i Rašpor kao sjedište rašporskoga kapetana. Otkad je sjedište kapetana 1511. prebačeno u Buzet, rašporski kapetan bio je ujedno buzetski podestat.⁹ Te su gradske općine, komune, pod Venecijom imale određenu autonomiju. Svaki je bio priča za sebe bez izravne upravno-političke veze s ostalim istarskim gradovima. Na njihovu je čelu bio mletački rektor, odnosno podestat, u čijim se rukama nalazila upravna i sudska vlast.¹⁰

U ovom se radu promatra i analizira uloga, mobilnost i umreženost mletačkih dužnosnika u istarskim gradovima i posjedima tijekom 15. i početkom 16. stoljeća. Na temelju baza podataka The Rulers of Venice¹¹ i TOPOS¹² promatrali smo

⁸ Irena Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa u istočnojadranskim gradovima od kraja 13. stoljeća do Zadarskoga mira (1358.)”, *Povijesni prilozi* 40 (2021), br. 61: 195. Usp. Ivetic, *Storia dell'Adriatico*, 139-140.

⁹ Slaven Bertoša, *Rašpor i Rašporski kapetanat: povijesni pregled* (Pazin: Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre, 2005), 31; Banić, „Venetian Istria”, 26-27, 456; Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, 91-92.

¹⁰ Bertoša, „Istra od 12. do 15. stoljeća”, 374; Bernardo Benussi, *Storia documentata di Rovigno* (Trst: Unione degli Italiani dell'Istria e di Fiume; Università popolare di Trieste, 1977), 78-80; Marino Budicin, „Lo sviluppo dell'abitato di Rovigno oltre il canale sulla terraferma (secoli XVII e XVIII)”, *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno* 22 (1992): 128-129; Vjekoslav Bratulić, „Povijesni pregled”, u: *Istra: prošlost – sadašnjost*, ur. Zvane Črnja (Zagreb: Binoza; Epoha, 1969), 19; Bernardo Benussi, *L'Istria nei suoi due millenni di storia* (Venezia; Rovigno: Centro di Ricerche storiche Rovigno, 1997), 262-263; Banić, „Venetian Istria”, 304-314; Gian Maria Varanini, „Gli ufficiali veneziani nella terraferma veneta quattrocentesca”, *Annali della scuola normale superiore di Pisa*, ser. 4, Quaderni 1: *Gli ufficiali negli Stati italiani del Quattrocento* (1997): 155-180.

¹¹ Benjamin G. Kohl, Andrea Mozzato, Monique O'Connell, „The Rulers of Venice, 1332-1524”, pristup ostvaren 7. 3. 2024., <https://rulersofvenice.org/> (dalje: The Rulers of Venice). Baza podataka The Rulers of Venice nastala je na temelju devet registara *Segretario alle Voci*, u kojima su zabilježeni mletački patriciji koji su izabrani u neku službu od 1340. do 1524. Pored toga, u njoj su i podaci izbora u Senatu, Vijeću deseterice i Velikom vijeću.

¹² TOPOS je baza podataka projekta Hrvatske zaklade za znanost *Topografija vlasti: istočnojadranski gradovi u srednjovjekovnim prostorima vlasti* (IP-2019-04-2055) u koju su uneseni podaci o promjenama vlasti nad istočnojadranskim gradovima u odabranom razdoblju, o različitim razinama vlasti (središnjoj, regionalnoj, lokalnoj), o predstavnicima vlasti (upravnim i administrativnim osobama), s

na kojim su pozicijama prije i poslije stupanja u službu bili pojedini istarski pode-
stati i pokušali odgovoriti na nekoliko pitanja: jesu li se oni uglavnom izmjenjivali
na pozicijama u istarskim gradovima ili su imali i druge službe unutar mletačkoga
posjeda *Stato da mar* ili na kopnenom posjedu (*Terraferma*); je li postojala kakva
pravilnost i shema u dodjeljivanju podestatskih službi za istarske gradove; na koje
su pozicije nakon istarskih oni odlazili; jesu li i članovi njihove obitelji, tj. njihova
braća ili očevi u pojedinim gradovima također bili na nekim pozicijama¹³; jesu li
bila potrebna određena iskustva i kompetencije da bi netko postao podestat; te za-
što se u određenim mjestima služba podestata prihvaćala radije nego u drugima,
odnosno zašto se u pojedinim mjestima ta služba češće odbijala.

Istarski rektori (1450. – 1520.)

Rektore (podestati, kapetani, providuri, knez) u pojedinim teritorijima u sasta-
vu Mletačke Republike u pravilu su birale mletačke vlasti, pa su one propisale i
osnovna načela kojih su se obnašatelji tih dužnosti trebali držati. Trebalo ih je
odobriti mletačko Veliko vijeće na prijedlog dužda i njegovih savjetnika, premda
se ponekad događalo da ih biraju Senat ili *Signoria* umjesto Vijeća.¹⁴ Prije stupa-
nja na dužnost podestati bi dobili naputak (*commissio*) u kojem je bila propisana
visina njihove naknade i sastav pratnje (*famiglia*) koja bi s njim išla u dodijelje-
nu službu, način njihova izbora, kao i niz zabrana kojima se nastojalo spriječiti
umrežavanje u sredini u kojoj su obnašali dužnost.¹⁵ Primjerice, mletačkim je
upraviteljima istarskih komuna, svim članovima njihove pratnje, kao i njihovoj
djeci, čitavo vrijeme trajanja mandata i godinu dana nakon toga bilo zabranjeno
stvaranje rodbinskih veza (sklapanje braka ili okumljivanje) s ljudima iz sredine
u kojoj su obnašali dužnost. Bilo im je zabranjeno primiti u službu bilo koga
tko ima rodbinske veze u mjestu, a jasno je bilo navedeno i što se smatralo rod-
binskim vezama: braća i sestre, bratići i sestrične, nećaci i nećakinje, šurjaci i
šurjakinje, stričevi i tetke po majčinoj i očevoj strani, svekrve ili svekri, zetovi ili
nevjeste, kumovi, posinci, maćehe i pokćerke.¹⁶ U praksi su se ipak brojni mle-

podacima o ključnim promjenama u prostoru, upravi i društvu vezanima uz određenu vlast (odluke,
regulacije, javne gradnje) te s pokazateljima stupnja autonomije (povlasticama, statutima).

¹³ Usp. Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 193-194.

¹⁴ Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 197; Irena Benyovsky Latin, „Gi-
banje beneških knezova među mestima vzhodnega Jadrana v 13. stoletju (izbrani primeri)”, *Acta Histriae*
31 (2021), br. 3: 564; Banić, „Venetian Istria”, 190-191, 228-229, 304-307.

¹⁵ Naputcima istarskim rektorima bavio se Bernardo Benussi, „Commissioni dei dogi ai podestà Ve-
neti nell'Istria”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 3 (1887): 3-109.
Transkripcije naputaka mletačkih duždeva istarskim rektorima od 80-ih godina 15. do sredine 16.
stoljeća izradila je Gloria Zuccarello: Alessandra Rizzi, prir., *Le commissioni ducali ai rettori d'Istria*
(1382-1547) (Roma: Viella, 2017); Banić, „Venetian Istria”, 102-103.

¹⁶ Rizzi, *Le commissioni ducali*, 58.

tački rektori povezivali s lokalnom zajednicom u koju su dolazili.¹⁷ Zanimljiv je primjer, doduše za nešto kasnije razdoblje od promatranog, u kojem je kći tada rovinjskoga podestata *Aloysiusa Antoniusa Bondumerija*, *Veneria Bondumeria*, krštena 26. travnja 1564., imala čak 27 kumova i četiri kume, među kojima su bili i mnogi rovinjski uglednici, kancelari i suci.¹⁸ Mletačkim je rektorima bilo zabranjeno i objedovati s lokalnim ljudima. U naputku koparskom podestatu stoji da je njemu i članovima njegove pratnje zabranjeno jesti *cum civibus Iustinopolis*¹⁹, ali je ta zabrana 1375. ukinuta²⁰. Takve zabrane postojale su za brojna mjesta diljem mletačkoga teritorija da rektor svoj položaj ne bi iskoristio za osobne interese.²¹

Stvaranje veza htjelo se izbjeći i kratkotrajnom službom, što je bila svojevrsna ideja vodilja koja je obilježila mletačku vlast uopće. Jedine dvije doživotne službe u Republici bile su ona dužda i prokuratora Sv. Marka.²² Na taj se način, pored ostaloga, htjelo onemogućiti porast moći pojedinaca na vlasti, stvaranje čvršćih veza s lokalnim stanovništvom, ali i osigurati redovito popunjavanje službi, što bi s dugotrajnijim mandatima zasigurno bilo znatno teže izvedivo. Naime, neka su mjesta bila privlačna i tamo se u službu išlo bez većih problema, a druga siromašna i nimalo atraktivna, pa je kratki rok službe bio poželjan i prihvatljiv. Slično je bilo i s kapetanima koje su patriciji u posjedu istarskih feudalnih područja slali tamo kao upravitelje. Njihov je mandat bio duži, ali ne dovoljno da ondje postanu svojevrsni gospodari.²³

Istarski su se podestati kao i svi ostali mletački rektori u pravilu regrutirali iz redova mletačkoga patricijata, iako i tu postoje neke iznimke. Primjerice, novostečeni kašteli u sjevernoj Istri početkom 15. stoljeća (Buzet, Buje i Oprtalj) primali su načelnike iz redova koparskoga vijeća, što je bila svojevrsna kazna jer su pod okrilje Venecije prešli vojnom silom, za razliku od, primjerice, Labina, Plomina i Milja, koji su prešli svojevolsno i odmah dobili podestata iz Venecije.²⁴

¹⁷ O tome za mletačke prekomorske posjede vidi: Monique O'Connell, *Men of Empire: Power and Negotiation in Venice's Maritime State* (Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, 2009), 62-69.

¹⁸ Hrvatska – Državni arhiv u Pazinu – fond 429 – Zbirka matičnih knjiga, Matična knjiga krštenih župe Rovinj (1560. – 1581.); Danijela Doblanović, Marija Mogorović Crljenko, „Godparents and Marriage Witnesses in Istria from the Fifteenth to the Seventeenth Century”, *Dubrovnik Annals* 21 (2017): 6.

¹⁹ Rizzi, *Le commissioni ducali*, 57.

²⁰ Benussi, „Commissioni dei dogi”, 21.

²¹ Vidi: O'Connell, *Men of Empire*, 57, 181, bilj. 1.

²² Usp. Andrea Da Mosto, *Archivio di Stato di Venezia* (Venezia: Biblioteca d'arte editrice, 1937), 25.

²³ Vidi o tome: Danijela Doblanović Šuran, „U sjeni kancelara. Službenici obitelji Morosini i Grimani u Savičenti od kasnoga 15. do početka 17. stoljeća”, *Povijesni prilozi* 42 (2023), br. 64: 119-154.

²⁴ Banić, „Venetian Istria”, 190-191; Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, 73. Prema dukalu, taj se model primjenjivao na Dvigrad već od 1414. godine: Jakov Jelinčić, Nella Lonza, prir.,

Podređenost Kopru nije im nikako odgovarala²⁵. Pokušali su se riješiti koparskoga patricija na čelu i uskoro u tome i uspjeli: najprije Buje 1432., pa Buzet 1442. i konačno Oprtalj 1444. godine.²⁶

Pored sjevernoistarskih kaštela, koparskoga je načelnika još od 1414. primao i Dvigrad, kojem dobivanje podestata iz Venecije nije pošlo za rukom.²⁷ Naime, Vijeće desetorice odbilo je 1485. njihov zahtjev i zadržan je podestat iz redova koparskoga patricijata.²⁸

Tijekom mletačke povijesti postojale su i drugačije ideje i prijedlozi glede činjenice da su rektori diljem mletačkih posjeda morali biti baš mletački patriciji. Tako je primjerice ugledni mletački patricij Antonio Contarini 1411. predlagao da se zadarskim plemićima, da bi ih se privoljelo da ostanu promletački raspoloženi, ponude rektorati nad čak 18 mletačkih mjesta što u Dogadu, što u Istri i Albaniji. Međutim, taj prijedlog nije prihvaćen.²⁹

Kratkotrajne službe i brojni drugi propisi bili su dio ideje o depersonalizaciji vlasti, do koje je Republika posebno držala. U kontekstu mletačkoga stremljenja da spriječi osobne ambicije pojedinih dužnosnika i isticanje privatnoga pred javnim ilustrativan je duždev naputak primjerice podestatu Labina i Plomina iz 1432., u kojem je navedeno da podestat pri ulasku u službu i izlasku iz nje ne treba činiti nikakve tribine i govore.³⁰ To je stavka koja se javlja i u uputama ostalim rektorima diljem Republike, no i nije se revno poštovala.³¹ U istome naputku stoji i da podestati ne smiju nositi odjeću za žalovanje ili crni ogrtač osim u slučaju smrti člana uže obitelji, i to samo osam dana, pod prijetnjom kazne od 100 dukata.³² Isto je glede crnine vrijedilo i za podestata u Motovunu, koji ju je mogao nositi deset dana (dodatak naputku od 20. kolovoza 1427.).³³ Ta zabrana

Statuta communis Duorum Castrorum = Statut Dvigradske općine (Pazin; Kanfanar: Državni arhiv u Pazinu, 2007), 303.

²⁵ Detaljnije o tome vidi: Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, 73.

²⁶ Josip Banić, „The Venetian Takeover of the Margraviate of Istria (1411-1421): The Modality of a Passage (with Eight Previously Unedited Documents in the Appendix)”, *History in Flux* 1 (2019): 60-61.

²⁷ Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, 74.

²⁸ Alfredo Viggiano, *Governanti e governati: Legittimità del potere ed esercizio dell'autorità sovrana nello Stato veneto della prima età moderna* (Treviso: Edizioni Canova, 1993), 209-210.

²⁹ Cozzi, Knapton, *La Repubblica di Venezia nell'età moderna*, 198-199.

³⁰ *Non facias in introitu vel exitu regiminis aliquam arream sive sermonem. In iusticiis proferendis dices hec verba tantum: „Sicut scriptum et lectum est, ita dicimus per sententiam.”* Rizzi, *Le commissioni ducali*, 250.

³¹ Vidi: O'Connell, *Men of Empire*, 57-59.

³² *Quousque stabis in hoc regimine non portabis vestes lugubres nec clamidem nigram ullo modo nis in casu mortis patris, fratris vel filii et uxore tue per octo dies tantum et non plures, sub pena ducatorum centum in tuis propriis bonis.* Rizzi, *Le commissioni ducali*, 250.

³³ Benussi, „Commissioni dei dogi”, 23.

nije istarski specifikum; prisutna je diljem mletačkih posjeda, u Dalmaciji i ostalim dijelovima mletačkoga *Stato da mar* tijekom 16. stoljeća, a njome se htjelo ograničiti ritualnu prisutnost rođaka ako se već nije uspjelo ograničiti njihovu fizičku prisutnost.³⁴ I isticanje grbova patricija koji su bili na funkcijama ide u skupinu odredbi vezanih uz depersonalizaciju vlasti. Duždeve upute istarskim podestatima od 1489. sadržavaju i zabranu postavljanja kamenih grbova na bilo koju zgradu u mjestu gdje su obavljali službu.³⁵ Bilo im je dozvoljeno samo naslikati grb u unutrašnjosti zgrade.³⁶ Ipak, mnogo je primjera koji pokazuju da se ta odredba nije poštovala. Krajem 17. stoljeća (1691.) ta je odredba u nešto strožoj verziji više-manje ponovljena: zabranjeno im je bilo podizati spomenike, natpise, postavljati grbove, i naslikane i u kamenu, a dodano je i da moraju biti maknuti odnosno izbrisani svi postojeći.³⁷

Tko su bili podestati u istarskim gradskim općinama tijekom druge polovine 15. i prvih desetljeća 16. stoljeća? Pregledom baze podataka The Rulers of Venice, baze podataka TOPOS i provjerom genealogija mletačkoga patricijata koje je u 16. stoljeću započeo izrađivati Marco Barbaro³⁸ pokazalo se da nijedan dužd koji je na funkciji bio od 1450-ih do 1520., a tako ni njihovi sinovi ili braća, u pravilu nije bio podestat u nekoj od istarskih komuna. Iznimka je Pietro Mocenigo (sin Leonardov), čije se ime javlja među podestatima Novigrada (1438.). No, kako su nositelji toga prezimena, kao i imena Pietro, brojni, nije moguće sa sigurnošću reći da se radi o istoj osobi. Godinu dana nakon što je Pasquale Malipiero (sin Francescov) postao dužd, njegov brat bio je podestat u Umagu (1458.). To su jedina dva primjera prisutnosti duždeva odnosno bližih članova obitelji (braće i sinova) u Istri. Taj gotovo potpuni izostanak istarske etape u karijeri mletačkih duždeva 15. stoljeća velika je novost u odnosu na prethodno stoljeće, kad su, primjerice, pozicije koparskoga podestata ili pak kapetana Sv. Lovreča³⁹ bile

³⁴ O'Connell, *Men of Empire*, 61.

³⁵ Slično je bilo i u dalmatinskim gradovima. Vidi: Irena Benyovsky Latin, „The Venetian impact on urban change in Dalmatian towns in the first half of the fifteenth century”, *Acta Histriae* 22 (2014), br. 3: 606.

³⁶ „Commissione al podestà di Umago”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 9 (1893): 33.

³⁷ Giuseppe Caprin, *L' Istria nobilissima II* (Trieste: Edizioni Italo Svevo, ⁵2008), 119.

³⁸ Italija (dalje: IT) – Archivio di stato di Venezia (dalje: ASV) – Miscellanea codici, Storia di Venezia, Genealogie Barbaro (dalje: Genealogie Barbaro), kut. 17-23. Riječ je o sedam tomova u kojima se abecednim redom donose genealogije i osnovni podaci o članovima mletačkih patricijskih obitelji. Gradivo je dostupno na mrežnim stranicama Državnoga arhiva u Veneciji. Riječ je o kasnijem prijepisu s dodacima, a starija se verzija čuva u Austrijskoj nacionalnoj biblioteci (Österreichische National Bibliothek – Barbaro, M.: Famiglie nobili venete. 1563. MS Lat. 6155-6156, 1).

³⁹ Pazenatički kapetan ili kapetan pazenatika uspostavljen je 1300. radi vojne organizacije i zaštite teritorija donedavno pod vlašću akvilejskoga patrijarha. Isprva je sjedište imao u Poreču, ali se ono već 1304. premješta u Sveti Lovreč, u kojem je kapetan bio i podestat, uz kratkotrajna premišljanja Republike o podjeli dviju funkcija, koja su trajala do oko 1301. godine. Beniamino Pagnin, „Origine e

dužnosti koje su često obnašali mletački patriciji prije izbora na duždevsku funkciju.⁴⁰

Naputci duždeva ne sadržavaju informacije o iskustvima ili obrazovanju onih koji su postavljeni za podestate. No, znamo da bez pratnje/družine koja se spominje u naptucima nisu mogli obnašati dužnost, a posebno su važni bili pravni stručnjaci, koji podestatima nisu ostavljali mnogo prostora za samostalno arbitražno odlučivanje.⁴¹ Neki istarski statuti tako izričito nalažu da kancelar savjetuje načelnika i suce.⁴² U vrijeme dok su Buzet, Dvigrad, Buje i Oprtalj još primali koparskoga plemića kao podestata bilo je propisano da taj mora biti pismen i prikladan.⁴³

Tijekom 15. stoljeća Republika se teritorijalno znatno proširila kako na *Terrafermu* tako i na prekomorski posjed. Ustroj je zahtijevao brojno ljudstvo.⁴⁴ Kriterij je bio da budu mletački patriciji. Kompetencije, posebice za neka strateški manje važna mjesta, nisu bile presudne. Ako se pak radilo o nekom strateški ili gospodarski važnijem rektoratu, vlasti su znale i povećati iznos njihovih primanja da bi dobili sposobnog upravitelja. Tako je 1421. udvostručena plaća podestata u Piranu, koji je imao izdašne prihode od solana.⁴⁵

Krajem 15. stoljeća Marc'Antonio Sabellico pisao je u djelu *De praetorio officio* da bi oni koji su izabrani na neke funkcije trebali razmisliti o njihovu značaju i poteškoćama s kojima će se susretati. Služba nije značila samo upravljati/vladati nekim mjestom, nego raditi na dobrobit stanovnika i Republike.⁴⁶ Iz Sabellicovih riječi može se zaključiti da su neki službu olako prihvaćali, a za nju očito nisu imali potrebne kompetencije ili vrline.

funzione del capitano del paisanatico in Istria”, *Atti del Reale Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti* 96 (1936), br. 2: 452-453.

⁴⁰ Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 213.

⁴¹ Cozzi, Knapton, *La Repubblica di Venezia nell'età moderna*, 215.

⁴² Nella Lonza, „Nema veće sreće za grad od upravljanja uzdama pravde: pravo srednjovjekovnog novigradskog statuta”, u: *Novigradski statut = Statuto di Cittanova*, prir. Nella Lonza i Jakov Jelinčić (Novigrad: Grad Novigrad / Città di Novigrad, 2014), 134.

⁴³ 1423. *Si ordina al podestà e capitano di Capodistria di mandare annualmente a Pinguente, Portole, Due Castelli e Buie, per podestà nei primi due luoghi e per rettori nei due ultimi, cittadini di Capodistria appartenenti a quel consiglio, che sappiamo scrivere e siano idonei; chi coprirà uno di tali posti non potrà esser rieletto l'anno successivo.* „Senato misti. Cose dell'Istria”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 6 (1890): 23-24; Giovanni Radossi, „Stemmi di Portole in Istria”, *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno* 15 (1984-1985): 283. Izvor je *in extenso* objavljen u: https://fontesistrie.eu/1423_SM215.

⁴⁴ O tome više u: O'Connell, *Men of Empire*; Banić, „Venetian Istria”; Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 193-263; Benyovsky Latin, „The Venetian impact”, 573-616.

⁴⁵ Banić, „Venetian Istria”, 308.

⁴⁶ Cozzi, Knapton, *La Repubblica di Venezia nell'età moderna*, 211-212.

Iz popisa mletačkih upravitelja u istarskim komunama od 1450. do 1520. možemo vidjeti da su se u nekim mjestima neka prezimena češće pojavljivala. U Umagu su tako od 1460. do 1495. bila četiri podestatata prezimena Loredan, od 1475. do 1515. tri Pisanija te četiri Querinija od 1477. do 1514.

Vidljivo je i da je kod nekih obitelji biti podestatom u nekome mjestu bila gotovo pa obiteljska stvar. Slikovit je primjer obitelji Lion. Francesco Lion bio je 1464. knez u Puli. Imao je šest sinova (Maffio, Felippo, Zorzi, Toma, Simon i Andrea). Maffio je 1440. bio podestat u Labinu i Plominu, a Andrea 1449. u Sv. Lovreču. Dva su Francescova unuka, sinovi Zorzija i Andree, također bili podestatima Labina i Plomina, Alessandro 1471. i Gioseffat 1482. godine.⁴⁷ Slikovit je i primjer iz drugoga ogranka obitelji Lion. Andrea Lion, sin Nicoloa, bio je 1444. koparski podestat. Dva njegova nećaka, Nicolò i Domenico (sinovi Zuannea), bili su podestati u Poreču, prvi 1447., a drugi 1454. godine. Domenico je 1450. bio i podestat u Motovunu, a nećak Antonio (sin njegova brata Francesca) bio je podestat u Vodnjanu 1445. godine.⁴⁸ Možemo vidjeti da je taj ogranak obitelji sredinom 15. stoljeća bio prilično prisutan u Istri. Iako su mletački propisi branili da bliski rođaci istovremeno budu u službi na istom području, jasno je iz brojnih primjera diljem mletačkih posjeda da se ta odredba nije poštovala.⁴⁹

Iz patricijske obitelji Magno je Marco, sin Michiela, 1452. bio podestat Buzeta. I njegov sin Andrea bio je podestat u Buzetu gotovo pola stoljeća poslije (1499.), a već je 1500. za buzetskoga podestatata izabran njegov sin Marco (Marcov unuk), koji je tu službu odbio i postao podestat Rovinja.⁵⁰

Neki su u više navrata popunjavali podestatska mjesta u Istri, ali u pravilu ne u istome mjestu.⁵¹ Zanimljiv je primjer Marca Dieda (sin Pietrov), koji je 1440. bio podestat u Rovinju, 1449. u Umagu te 1452. u Vodnjanu. Osim toga, dva je puta (1445. i 1454.) bio bajlo i kapetan Drača u Mletačkoj Albaniji (*bailo e capitano di Durazzo*), a zatim providur Lješa (*proveditore di Alessio*), također u Albaniji. Prije službi u Istri i Albaniji navodi se kao podestat Oderza (*podestà di Oderzo*). Francesco Barbo (sin Andree) bio je podestat u Istri u tri navrata: 1445. u Rovinju, potom 1450. u Poreču te 1466. u Puli (*Conte di Pola*). Uz spomenuto, službovao je i na području Albanije: 1449. u Lješū (*Camerlengo e saliniere di Alessio*), premda je najviše službi obnašao na području Venecije (*Ufficiali della Messetteria, Quarantia Civil e Criminal*). Godine 1476. osobu s istim imenom, prezimenom i patronimikom nalazimo na području Brescie kao *Capitano della Riviera di Brescia*

⁴⁷ Prema: *The Rulers of Venice i Genealogie Barbaro*, vol. IV (G-M), 257.

⁴⁸ Prema: *The Rulers of Venice i Genealogie Barbaro*, vol. IV (G-M), 253.

⁴⁹ O'Connell, *Men of Empire*, 61.

⁵⁰ Prema: *The Rulers of Venice i Genealogie Barbaro*, vol. IV (G-M), 377.

⁵¹ Za razliku od podestatata, kapetani u feudalnim posjedima mletačkih patricija u Istri znali su biti kapetani i nekoliko mandata, ne nužno uzastopnih. Vidi: Doblanović Šuran, „U sjeni kancelara”, 126.

e *Provveditore di Salo*, a 1481. na Krku kao providura (*Provveditore di Veglia*). S obzirom na veliku homonimiju, bez dodatnih istraživanja nije uvijek moguće reći radi li se o istoj osobi. Zanimljiva je i činjenica da je osoba s istim prezimenom i patronimikom, imenom Marco, dvije godine nakon Francesca također bila podestat Poreča.⁵² Moguće je da je spomenuta obitelj (bilo uža, bilo šira) imala određene veze sa tim gradom, premda se ipak pazilo da se pojedine obitelji ne vežu previše uz jedno mjesto.⁵³

Venecija je svojim ljudima od povjerenja trebala pokriti čitav *Stato da mar*, ponajprije područje Jadrana, odnosno Dalmacije, Kotora i Albanije, te područje Grčke, kao i čitavu *Terrafermu*, ali zapravo i cijeli Mediteran (što uključuje i područja sjeverne Afrike). Istovremeno je trebalo paziti da nitko od njih ne zasjedne na određenom području i tamo postane mali gospodar na kojega središnja vlast neće imati utjecaja ili koji će na tom određenom području vladati svojevóljno. Načelnici koji su upravljali gradovima na istočnom Jadranu cirkulirali su i obavljali službe na čitavome mletačkom teritoriju, a ponekad, kad bi ih Senat imenovao radi rješavanja nekih problema, i kao diplomati (*ambasadores*) ili tzv. savi (*sapientes*) i izvan mletačkoga teritorija. To je cirkuliranje službenika doprinosilo prenošenju znanja i iskustava, i to ne samo iz središnjice nego i međusobno s jednoga područja na drugo, ovisno o tome gdje su službenici obavljali službe.⁵⁴ Primjerice, Balbi Pietro di Benedetto zabilježen je 1496. kao *Capitano delle galere del Trafego* (Tunis, Magreb), 1504. bio je *governatore di Otranto (Puglia)*, 1512. podestat i kapetan Kopra, a ostale je službe od 1478. do 1519. obavljao na području Venecije.⁵⁵

S obzirom na funkcije koje su obnašali i mjesta u kojima su bili na funkcijama pitanje je i jesu li poznavali i druge jezike mletačkoga prekomorja. Na istočnojadranskoj obali, u gradovima su uglavnom mogli funkcionirati samo uz mletački jezik, što je već za područje zaleđa bilo upitno. No, je li poznavanje grčkoga na području egejskih i jonskih otoka ili pak turskoga u Istanbulu bilo neophodno za mletačke dužnosnike? S obzirom na kratko trajanje njihove službe, mletački su rektori, pa čak i diplomati, čiji su mandati u Istanbulu primjerice od 1573. do 1645. trajali u prosjeku dvije i pol godine, loše ili nikako govorili turski. Mnogo su bolje turski naučili nemletački diplomati, iz Francuske ili Engleske. Mlečani su bili primorani oslanjati se na prevoditelje ili dragomane.⁵⁶ Prevoditelji su uskakali po potrebi i na istočnojadranskom prostoru, o čemu svjedoče i pojedini

⁵² Prema: The Rulers of Venice.

⁵³ Usp. Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 198-199; Banić, „Venetian Istria”, 110-112.

⁵⁴ Benyovsky Latin, „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa”, 200.

⁵⁵ Prema: The Rulers of Venice.

⁵⁶ Eric R. Dursteler, „Speaking in Tongues: Language And Communication in the Early Modern Mediterranean”, *Past & Present* 217 (2012): 61.

processi u kojima se za naše područje navodi da je s ilirskoga prevodio određeni prevoditelj.⁵⁷

Podestati su po dolasku u mjesto u kojem su službu obnašali trebali ostati do kraja mandata. U službu su birani dovoljno ranije da bi se mogli pripremiti za preseljenje. Tako su koparski podestati, vjerojatno dok im je služba trajala godinu dana, birani za Uskrs, a u službu su stupali sredinom lipnja, za Sv. Vida. Ponekad su se događala odstupanja kod datuma izbora, ali je ipak rok pripreme za odlazak u službu ostavljan. Primjerice, Nicolò Soranzo izabran je za koparskoga podestata tek krajem svibnja 1438., a službu je trebao preuzeti nakon dva mjeseca.⁵⁸

U pravilu podestati nisu smjeli izbivati iz mjesta u koja su poslani u službu bez dozvole mletačkih vlasti. Brojni su među njima odgađali sam odlazak⁵⁹, a kako je obilježje mletačkoga patricija bilo i poduzetništvo, većina ih je za trajanja službe tražila dozvolu za povratak u Veneciju na neko vrijeme. Tako su, primjerice, u siječnju 1470. vodnjanski podestat Girolamo Malipiero i podestat u Oprtlju dobili dozvolu da dođu u Veneciju radi nekih svojih poslova, a na svojem su mjestu morali ostaviti nekoga u zamjenu.⁶⁰ U veljači iste godine radi nekoga važnog posla (*un affare importante*) takvu su dozvolu dobili i umaški podestat Tomaso Loredan te pulski knez Troilo Malipiero, koji je na svoje mjesto postavio brata.⁶¹ Jednoga od svoje braće ili pak nekoga drugog patricija u zamjenu je morao postaviti i podestat u Izoli, Orsato Polani, koji je 20. prosinca 1442. dobio dozvolu da zbog smrti svojega kuma Troila Soranza dođe u Veneciju.⁶²

⁵⁷ Usp. Marija Mogorović Crljenko, *Druga strana braka. Nasilje i ilegitimnost u (izvan)bračnim vezama na području Porečke biskupije u prvoj polovici 17. stoljeća* (Zagreb: Srednja Europa, 2012), 169-170; Hrvatska – Biskupijski arhiv u Poreču – 1.3. Liber raptuum (1602.-1609./-oko 1636.), npr. fol. 31: *interpretante de illirico in italum vulgarum sermone subdiacono Marco Giuretich de Visignano cui delatum fuit iuramentum de fideliter interpretando ...* U ispitivanju svjedoka vezanom za granični spor između Vodnjana i Savičente 1553. brojni su svjedoci odgovarali *in lingua illirica sive sclabona*, a prevoditelj je bio pomerski župnik. Danijela Doblanović Šuran, prir., *Differentia seu confinium: Prostor između Vodnjana i Savičente u 15. i 16. stoljeću = Il territorio tra Dignano e Sanvincenti nel XV e XVI secolo* (Kopar: Histria Editiones, 2023), 71-72, 164 (26v).

⁵⁸ 1438. 31 maggio. – *Si delibera che Nicolò Soranzo, eletto podestà a Capodistria, abbia due mesi di tempo per recarsi al suo posto, come è consueto, malgrado la legge che i podestà e capitani di quella città debbano eleggersi a Pasqua ed assumere la carica il dì di S. Vito. Ciò per essersi fatta l'elezione solo il 25 corrente (carte 86 tergo).* „Senato misti. Cose dell'Istria”, fasc. 1 i 2: 40.

⁵⁹ Vrlo je slično bilo i s kapetanima u Savičenti koji su regrutirani iz redova koparskoga patricijata. Često su izbivali radi svojih poslovnih pothvata u Kopru, ali i odugovlačili s početkom službe. Doblanović Šuran, „U sjeni kancelara”, 127-128.

⁶⁰ „Senato mare: cose dell'Istria”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 7 (1891), fasc. 3 i 4: 268.

⁶¹ „Senato mare: cose dell'Istria”, 268.

⁶² „Senato mare: cose dell'Istria”, 226: 1442. 20 dicembre. – *Si permette ad Orsato Polani, podestà d'Isola, di venire a Venezia, per la morte di Troilo Soranzo, suo patrigno, lasciando in suo luogo uno dei suoi fratelli o qualche altro nobile (carte 136 tergo).*

Kako je u nekim komunama zrak bio posebno nezdrav, neki su ipak dobili dozvolu boraviti izvan grada, kao primjerice porečki i novigradski podestat, koji su mogli izbivati tri mjeseca. Drugi, koji su bili u službi u nekim strateški važnijim mjestima, primjerice u Motovunu ili Bujama, nisu se smjeli maknuti izvan svoje jurisdikcije.⁶³

O okolnostima u koje su odlazili i uvjetima u kojima su boravili možemo pretpostaviti i zaključivati na temelju brojnih odluka mletačkoga Senata u kojima se podestatima dodjeljuju sredstva za popravak komunalne zgrade, gradskih zidina i sl. Tako je krajem svibnja 1450.⁶⁴ dozvolu da potroši 200 libara za popravak zgrade dobio podestat u Grožnjanu, u travnju 1467. podestat u Buzetu⁶⁵ (100 libara malih denara) te u travnju 1480. podestat u Vodnjanu⁶⁶ (150 libara malih denara). Kako su to bile javne zgrade, mletački upravitelji nisu ih smjeli obnavljati na svoju ruku i pretvarati ih u svoje spomenike.⁶⁷

S obzirom na djelokrug poslova i ovlasti te naknade i pratnju koje su istarski rektori prema napatcima mletačkih duždeva imali tijekom 14. i 15. stoljeća, moglo bi ih se podijeliti u nekoliko skupina: 1. rašporski kapetan, 2. koparski kapetan i podestat, 3. pulski knez⁶⁸ i podestati ostalih istarskih komuna. Josip Banić podijelio je istarske rektore s obzirom na ugled mletačkih patricija koji su te funkcije obnašali do 1470. godine te njihove prihode također u tri skupine: 1. rašporski kapetan, koparski kapetan i podestat i pulski knez, 2. podestati Milja, Poreča, Pirana i Motovuna i 3. svi ostali podestati.⁶⁹

Ovlasti, dužnosti, ingerencije, kao i naknada za službu bile su različite, a znatno su se razlikovale i okolnosti komuna u kojima su obavljali službu. Ipak, kako ističe Nella Lonza, ti su napatci sadržavali zajedničku jezgru i na taj način bili važan instrument kojim je mletačka vlast barem donekle unificirala načela uprave na poluotoku.⁷⁰ Podestati ili načelnici bili su civilni upravitelji na čelu komuna. Samo je onaj koparski bio i kapetan te je uz civilne imao i vojne ovlasti, što je

⁶³ Benussi, „Commissioni dei dogi”, 6-7.

⁶⁴ „Senato mare: cose dell'Istria”, 243: 1450. 25 maggio. – *Si concede al podestà, che deve andare a Grisignana, di poter spendere duecento lire, per riparare il palazzo di sua dimora, che minaccia rovina.*

⁶⁵ „Senato mare: cose dell'Istria”, 266: 1467. 8 aprile. – *Si concede al podestà di Pingnente di poter spendere lire cento di piccoli, per riparare il palazzo.*

⁶⁶ „Senato mare: cose dell'Istria”, 274: 1480. 29 aprile. – *Si dà licenza al podestà di Dignano di spendere lire cento e cinquanta di piccoli per riparare il palazzo.*

⁶⁷ O'Connell, *Men of Empire*, 60-61. Slično je bilo i u Dalmaciji. Vidi: Benyovsky Latin, „The Venetian impact”, 602-607.

⁶⁸ Pulom nije upravljao podestat nego knez, moguće zbog tradicije vezane uz obitelj Castropola, čiji su članovi do 1331. bili na čelu grada.

⁶⁹ Banić, „Venetian Istria”, 309.

⁷⁰ Lonza, „Nema veće sreće za grad od upravljanja uzdama pravde”, 130.

vezano uz stratešku važnost Kopra. Također, koparski kapetan i podestat služio je kao viša sudska instanica za neke komune, primjerice Buzet, Buje, Oprtalj i Dvigrad, a 1584. uspostavljen je prizivni sud u Kopru za sve istarske komune.⁷¹ Služba podestata trajala je uglavnom 16 mjeseci, ali bilo je i iznimaka. Tako su primjerice u Motovunu i Oprtlju u službi ostajali dvostruko duže (32 mjeseca), a u Sv. Lovreču i Labinu (i Plominu) dvije godine.⁷² Banić navodi da je služba u Buzetu i Oprtlju trajala i četiri godine te da je ta praksa napuštena u drugoj polovini 15. stoljeća.⁷³ Velike su razlike bile u naknadama za pojedine podestatske službe. U napatcima su plaće za neke od njih izražene u dukatima (zlatni dukati), a za neke u obračunskom novcu (libre malih denara, *libras XXX ad grossos*). Samo je podestat Labina i Plomina do 1451. plaćan u novcu i naturi, a prema odluci Senata od tada mu je plaća trebala biti samo u novcu, i to 900 libara malih denara.⁷⁴ Prije toga je od labinske općine trebao dobiti 150 modija pšenice, 150 modija vina, 100 modija žitarica (*bladi*) i 100 libara malih denara, kao i uškopljenoga ovna ili ovcu i komad sira za svako stado ovaca, a od plominske općine 50 modija pšenice, 50 modija vina, 50 modija žitarica (*bladi*) i uškopljenoga ovna ili ovcu te komad sira po svakom stadu ovaca i trećinu od naplate kazni u Plominu.⁷⁵

Josip Banić u svojoj je iscrpnoj analizi mletačke prisutnosti u Istri od 1381. do 1470. analizirao i naknade 20 mletačkih upravitelja, prema kojima ispada da su koparski podestat i kapetan te od 1422. i onaj piranski primali najveću naknadu (2.000 libara malih denara). Među bolje plaćenima bili su i podestati u Miljama, Puli, Motovunu i Poreču. Ovom posljednjem plaću od 1.700 libara malih denara od 1457. trebala je snositi sama porečka općina.⁷⁶ Vjerojatno je visina naknade i važnost mjesta u koje su trebali ići usko vezana uz odbijanje službi. Pojedina mjesta očito nisu bila privlačna mletačkim patricijima, pa su u njima odbijali obavljanje službe. Naravno, ponekad se moglo raditi i o nekim drugim razlozima, poput bolesti i sl. za odbijanje pojedine službe. Ipak, znakovito je kad se vidi da su službe podestata za neka mjesta bile odbijane u velikom broju. Pregledom

⁷¹ Banić, „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre”, 74; Ivan Beuc, *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945)* (Zagreb: Arhiv Hrvatske, 1969), 239; Marino Rolan, „L’istituzione del Magistrato di Capodistria nel 1584. Contributo allo studio dei rapporti tra l’Istria e la Repubblica di Venezia nei secoli XVI e XVII”, *Acta Histriae* 3 (1997): 117-122.

⁷² Rizzi, *Le commissioni ducali*, 55-252; Radossi, „Stemmi di rettori e di famiglie notabili di Portole in Istria”, 283.

⁷³ Banić, „Venetian Istria”, 309.

⁷⁴ Banić, „Venetian Istria”, 461-462; „Senato mare: cose dell’Istria”, 246, 11 giugno 1451.

⁷⁵ *Habere debes de salario in anno et ratione anni a comunitate Albona modia 150 frumenti, modia 150 vini, modia 100 bladi, item libras centum parvorum, item unum castronum vel ovem pro qualibet mandria cum una pecia castri, Insuper a comunitate Flanona habere debes modia 50 frumenti, modia 50 vini, modia 50 bladi, item unum castronum vel ovem pro qualibet mandria et terciam partem condemnationum que fiunt in Flanona.* Rizzi, *Le commissioni ducali*, 249.

⁷⁶ Banić, „Venetian Istria”, 459-464.

baze The Rulers of Venice za službe istarskih podestata i rašporskoga kapetana od 1450. do 1525. vidljivo je da su za mnoga mjesta službe bile odbijene jednom ili dvaput, međutim bilo je i mjesta u kojima su se odbijale u više navrata: pet puta u Bujama i Izoli te šest puta u Miljama i Buzetu, dok su u Oprtlju odbijene čak devet puta, a najčešće se odbijala služba podestata Bala, čak 16 puta. To navodi na zaključak da služba u tim mjestima nije bila privlačna, a razlog dijelom valja tražiti i u podestatskim naknadama. Većinu je podestata (izuzev Kopra, Rovinja, Umaga i Poreča) plaćala sama komuna.⁷⁷ Ako su prihodi komune bili mali, onda ni prihodi podestata nisu mogli biti izdašni. Plaća pojedinoga podestata bila je razmjerna gospodarskoj važnosti i broju stanovnika u mjestima u kojima su obnašali dužnost.⁷⁸ Neke od istarskih komuna imale su prilično skroman broj žitelja. Čitava je mletačka Istra 1477.⁷⁹ imala između oko 36 i 46 tisuća žitelja. Najnaseljeniji je bio Kopar i njegov teritorij, gdje je prema procjeni bilo između oko 9 i 11 tisuća ljudi. Umag, Grožnjan, Bale, Oprtalj i Dvigrad imali su manje od tisuću žitelja (vidi tablicu 1).

Baza podataka The Rulers of Venice sadržava upise na temelju kojih se mogu analizirati brojni odnosi i veze mletačkih dužnosnika, putanje njihovih karijera, kao i određene strategije vezane za njihovo postavljanje, no ima i ograničenja, koja diktiraju sami izvori na temelju kojih je baza sastavljena. Primjerice, nije svim dužnosnicima upisan patronimik, što otežava detektiranje točno određene osobe i rekonstrukciju putanje njezine karijere. Također, upisani su svi koji se u izvorima pojavljuju vezani za određenu službu, a ne samo oni koji su službu doista preuzeli. Tamo gdje je to bilo moguće baza je dopunjena informacijama iz drugih izvora, pa su za neke dužnosnike upisi dopunjeni podatkom o prihvaćanju ili odbijanju službe.

Za ovaj rad analizirali smo bazu The Rulers of Venice za razdoblje od 1470. do 1510. za pulske knezove, rašporske kapetane, koparske kapetane i podestate, motovunske, rovinjske i vodnjanske podestate.⁸⁰ Odabir baš tih mletačkih rektora povezan je s različitim ingerencijama koje su imali, iznosima njihovih plaća, trajanjem mandata i sl. Iz tablica u prilogu vidljivo je da su neki od njih službu u Istri obavili na početku, drugi u sredini, a treći na kraju svoje karijere. I letimičan pogled na njihove službe pokazuje da su koparski kapetani i podestati imali broj-

⁷⁷ Benussi, „Commissioni dei dogi”, 7; Rizzi, *Le commissioni ducali*, 55-252.

⁷⁸ Usp. Ivetic, „Ai limiti d’Italia, l’Istria dei comuni”, 83-84.

⁷⁹ Izvor koji omogućuje približnu procjenu broja stanovnika mletačke Istre 1477. jest popis komuna, odnosno broj osoba iz pojedine komune koje su trebale sudjelovati u radovima na uređenju rijeke Mirne. Bili su dužni poslati broj ljudi proporcionalan broju ognjišta. Egidio Ivetic, *La popolazione dell’Istria nell’età moderna. Lineamenti evolutivi* (Trst; Rovinj: Unione italiana – Fiume; Università popolare di Trieste, 1997), 67-72.

⁸⁰ Mletačke rektore u Istri za razdoblje do 1470. posebno je analizirao Josip Banić u svojoj doktorskoj disertaciji.

ne ugledne službe (Senat – *Consiglio dei Rogati*, Vijeće desetorice – *Consiglio dei Dieci*, duždevi savjetnici – *Consigliere ducale*). Primjerice Baldassare Trevisan, Giovanni Donà i Pietro Querini, nakon što su bili koparski kapetani i podestati, bili su i u Senatu i u Vijeću desetorice i duždevi savjetnici. I među rašporskim kapetanima nalazimo one koji su bili dio spomenutih magistratura, ali nijednoga poput koparskih koji su obnašali sve tri. Samo je Girolamo Da Mula (sin Giovannijev), rašporski kapetan od kraja 1482., dvaput bio u Senatu i na kraju političke putanje i duždev savjetnik. Dva su pulska kneza, Troilo Malipiero (sin Marinov), pulski knez od siječnja 1470., (i Marino Corner (sin Paolov), knez od ožujka 1486., nakon službe u Puli bili članovi Senata i Vijeća desetorice, a poneki od njih, također u pravilu nakon pulske službe, samo članovi Senata. Za razliku od njih, kod motovunskih, vodnjanskih i rovinjskih podestata te su službe bile rijetkost. Samo su dva motovunska podestata bila u Senatu: Marco Paradiso (od Giusta) na kraju karijere i Girolamo Malipiero (sin Francescov) u tri navrata, a od vodnjanskih podestata samo Francesco Manolessio (sin Marcov) u tri navrata, i to prije službe vodnjanskoga podestata, koju je prema bazi *The Rulers of Venice* obnašao na kraju svojega političkog puta (1482.), te jedan od rovinjskih podestata, Alvise Dolfin (podestat u Rovinju 1486.), na kraju karijere. S obzirom na funkcije koje su obnašali tijekom svojih karijera, mogli bismo reći da su koparski kapetani i podestati bili najugledniji, a slijedili su rašporski kapetani i pulski knezovi. Također, funkcije koje su tijekom svoje karijere obnašali oni koji su u razdoblju 1470. – 1510. bili motovunski podestati uglednije su u odnosu na podestate Vodnjana i Rovinja, ali i ostale istarske podestate (vidi tablice 4-9).

Mletački su dužnosnici u pravilu po završetku službe trebali podnijeti izvješće o svojem mandatu, pa od toga nisu bili izuzeti ni upravitelji u mletačkoj Istri.⁸¹ Benussi navodi da su u roku od tri mjeseca od završetka službe mogli dati prijedloge za unaprjeđenje koji bi bili od koristi Republici odnosno mjestu u kojem su obavljali službu, te da su to pravo podestati i ostali mletački rektori uvelike koristili.⁸² No, osim izvješća pojedinih koparskih podestata i kapetana⁸³, providura⁸⁴

⁸¹ O tome više u uvodu Tomasa Lucianija u prijepise izvješća koparskih podestata i kapetana: „Relazioni dei podestà e capitani di Capodistria”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 6 (1890): 45-47 (uvod).

⁸² *Di ritorno a Venezia, era obbligato a presentare entro 15 giorni il conto particolareggiato di tutta la sua gestione; e di più gli si concedeva il diritto di avanzare, entro tre mesi, al Consiglio dei rogati qualunque proposta d'innovazione credesse utile al bene o della Repubblica, o della terra da lui governata, diritto importante del quale i Podestà e gli altri Rettori largamente si valsero.* Benussi, „Commissioni dei dogi”, 9.

⁸³ „Relazioni dei podestà e capitani di Capodistria”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*: vol. 6 (1890): 45-103, 383-442; vol. 7 (1891): 97-154, 279-353; vol. 8 (1892): 87-183; vol. 10 (1894): 51-127, 289-337; vol. 13 (1897): 191-241.

⁸⁴ Pietro Kandler, *Notizie storiche di Pola* (Poreč: G. Coana, 1876), 309-437.

ili rašporskih kapetana⁸⁵, dosad nisu poznata izvješća nekoga drugoga istarskog podestata.

Neki od mletačkih dužnosnika očito su radili protiv interesa Republike i službi koje su obnašali, pa u napatku pulskom knezu stoji da je *nobilis vir Ioannes de Mula ser Francisci* 23. studenog 1452. zbog svojih nedjela i pljački osuđen i zauvijek protjeran iz Venecije i svih „naših” zemalja i mjesta i s ove strane zemlje i na moru sve do Kvarnera, a slično se dogodilo i *vir nobilis Nicolaus Erizo condam ser Marci*. Stoga se načelniku nalaže da ih, ako se pojave na teritoriju njegove ingerencije, privede i pošalje u Veneciju.⁸⁶

Duždevim napatcima uglavnom je propisano da načelnici o vlastitom trošku moraju imati notara, odnosno kancelara. Primjerice, u napatku dužda Antonija Veniera porečkom podestatu stoji da mora imati notara koji nije porijeklom iz Poreča niti ondje stanuje, i čija naknada treba iznositi 3 libre mjesečno (*item unum notarium qui non sit oriundus loci ubi eris recor nec habeat domicilium in eodem, cui non consenties quod habeat alium salarium nisi illud quod quod est ordinatum per comune Parentii, videlicet libras tres in mense...*)⁸⁷. U manjim sredinama, sa skromnijim pravnim prometom, kancelar je često obavljao i dužnost bilježnika.⁸⁸ Tamo gdje nije bilo kancelara/notara u sastavu pratnje mletačkoga upravitelja, kao u slučaju kaštelana utvrde Belforte⁸⁹ kod Devina, u napatku stoji da je jedan od dvojice *famulosa* u pratnji trebao biti pismen (*et propterea habere et tenere debes duos famulos, quorum unus sciat scribere, qui famuli tui debent esse Veneti vel habitasse Veneciis per X annos...*)⁹⁰.

Funkcija podestata bila je bitna za gradske općine, ali oni nikako nisu sami mogli obavljati tu službu: bio im je potreban oslonac u pratnji, kao i među lokalnom elitom, posebice u smislu poznavatelja pravnih propisa i običaja, a nerijetko su te ljude plaćali sami iz vlastitih prihoda. Kako je rečeno, podestati su u većini mjesta morali imati kancelara o svojem trošku, a oni su bili ključni pravni oslonac za

⁸⁵ „Relazioni dei Capitani di Raspo”, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 4 (1888): 303-348.

⁸⁶ ... *item scire debes quod nobilis vir Ioannes de Mula ser Francisci, per placitare advocatorum comunis in nostro consilio Rogatorum, die XXIII novembris 1452, propter eius demerita et latrocinia, condemnatus et bannitus est perpetuo de Venetiis et omnibus terris et locis nostris a parte terre et a parte maris a Quarnario citra. Et similiter condemnatus est vir nobilis Nicolaus Erizo condam ser Marci a Corfao citra, quare mandamus tibi quod si in regimine et locis tibi commissis se permiserint reperiri, eosdem capi facere debeas et mitti Venetias ad nostros carceres presentandos*. Benussi, „Commissioni dei dogi”, 165.

⁸⁷ Rizzi, *Le commissioni ducali*, 123.

⁸⁸ Vidi: Jelinčić, Lonza, *Statut Dvigradske općine*, 38.

⁸⁹ Utvrdu Belforte podigli su Mlečani 1284. kod Devina na rijeci Timavo. Attilio Tamaro, *Storia di Trieste* (Trieste: A. Stock, 1924), 163-164.

⁹⁰ Rizzi, *Le commissioni ducali*, 206.

načelnike i suce u čijim je rukama bilo suđenje. Često je u uputama naglašeno da ne smije biti porijeklom iz toga mjesta. Većina je načelnika morala imati i dobro naoružane sluge (*famulos*) i konje neophodne za brzo i efikasno kretanje teritorijem u njihovoj nadležnosti. Trebali su ih nabaviti unutar mjesec dana od početka službe, a uglavnom su ih mogli prodati 15 dana prije završetka službe. Za novigradskoga i vodnjanskoga podestata nije navedeno koliko bi konja načelnik trebao imati, ali svakako ih je trebao imati, barem u Vodnjanu, jer se u napatku kaže da bi trebao dobiti slamu za dva ili tri konja, kao i žito za njih. Po pet konja morali su imati koparski podestat i kapetan te rašporski kapetan.⁹¹

Pored upravnih i sudskih ingerencija u komuni za koju su bili nadležni, mletački upravitelji istarskih gradskih općina često su bili u ulozi posrednika između stranaka u sporu, bilo na teritoriju vlastite gradske općine, bilo između drugih gradskih općina.⁹² Iz izvora je vidljivo da su podestati delegirani kao suci kad je trebalo preispitati odluke, primjerice, o razgraničenju između dvije susjedne općine koje je donio neki rašporski kapetan. Tako su u slučaju graničnoga spora između Vodnjana i Savičente kao delegirani suci koji su trebali preispitati odluku rašporskoga kapetana Giacoma Marcella iz 1461. uz novoga kapetana Da Canala postavljeni porečki i piranski podestati⁹³, a pulski knez Nicolò Venier bio je delegirani sudac kad je za rješavanje istoga graničnog spora u Istru došao mletački crtač i kartograf Dal Cortivo.⁹⁴

Odredbe o ostalim općinskim službama u pravilu su bile propisane statutima, koji zorno svjedoče o načinu funkcioniranja općinskoga sustava na čelu kojega je stajao načelnik. U upravljanju gradom oslanjali su se na kancelare, suce i vijeće, ali su sa sobom dovodili i propisanu pratnju. U Vodnjanu je među članovima načelnikove družine bio pobočnik (*cavalier del podestà*) zadužen za pomoćne poslove vezane uz upravu i sudstvo. Vijeće je u vrijeme izrade statuta bilo staleški definirano tijelo u koje su ulazili pripadnici lokalne elite.⁹⁵ U Veneciji je do zatvaranja vijeća došlo krajem 13. stoljeća, kad pravo sudjelovanja u vijeću postaje nasljedno. I u istarskim će gradovima nešto kasnije po istom principu doći do zatvaranja vijeća. Izdvojila se skupina građana, koja se u izvorima i literaturi ponekad naziva građanima, ponekad plemenitim građanima, a možda bi najprikladniji naziv bio sloj vijećničkih obitelji nasuprot običnom puku.⁹⁶ U Kopru,

⁹¹ Rizzi, *Le commissioni ducali*, 55-252.

⁹² Usp. Cozzi, Knapton, *La Repubblica di Venezia nell'età moderna*, 218.

⁹³ Doblanović Šuran, *Differentia seu confinium*, 52.

⁹⁴ Doblanović Šuran, *Differentia seu confinium*, 65.

⁹⁵ Nella Lonza, „Vodnjanski statut u pravnom krajobrazu istarskoga kasnog srednjovjekovlja”, u: *Vodnjanski statut = Statuto di Dignano*, prir. Nella Lonza i Jakov Jelinčić (Vodnjan: Humaniora d.o.o.; Leycam International d.o.o., 2010), 92.

⁹⁶ Bertoša, „Istra od 12. do 15. stoljeća”, 374; Benussi, *Storia documentata di Rovigno*, 78-80; Budicin, „Lo sviluppo dell'abitato di Rovigno”, 128-129; Bratulić, „Povijesni pregled”, 19; Benussi, *L'Istria nei*

Novigradu, Poreču, Puli i Piranu vijeća su se nazivala *collegio de' nobili* (vijeće plemića).⁹⁷ Nije u svim istarskim gradovima i posjedima došlo do potpunoga zatvaranja vijeća, kao ni u Veneciji. Naknadno su mogli biti priključeni drugi građani koji bi se svojim djelima posebno istaknuli za dobro samoga mjesta ili pak države, ili su ulazak u vijeće mogli kupiti. Takva je situacija bila primjerice u Rovinju, kad je tijekom 16., 17. i 18. stoljeća u vijeće ušlo još pet obitelji.⁹⁸ Iz redova vijeća gradskih općina biralo se one koji su obnašali sudske i upravne dužnosti.⁹⁹ U Vodnjanu bi vijećnici odabrali dva suca, koja su uz podestata činila upravu (*reggimento*), a bavili su se dakako i suđenjima. Tu su bili i općinski sindici¹⁰⁰ sa zadatkom da vode brigu o imovinskim interesima općine i ubiranju njezinih prihoda te povratu uzurpiranih općinskih nekretnina.¹⁰¹ Tu su bili još i *avocati di comun* u svojstvu zastupnika stranaka pred sudom, a plaćale su ih same stranke. Pružali su pravnu pomoć svakom tko bi ju od njih zatražio, što je, kako ističe Nella Lonza, vezano uz dvojni, javni i privatni karakter njihove službe.¹⁰² U općinskoj su službi bila i četiri općinska procjenitelja, koji su uvijek djelovali u paru, dva nadzornika mjera i sedam poljara (za čuvanje polja i usjeva).¹⁰³

Neki istarski statuti sadržavaju i odredbe o određenim povlasticama koje su imali podestati. Rovinjski je, primjerice, trebao dobiti sve goveđe jezike životinja zaklanih u mesnici, kao i povlaštenu cijenu za ribu i meso (1 solad za libru).¹⁰⁴ Kako su povlasticu oko cijena znatno uzurpirali na štetu rovinjskih ribara, dukulom od 8. travnja 1554., nakon žalbe rovinjskih ribara, djelomično je riješen taj problem.¹⁰⁵

Rovinjski podestati i nisu uživali neki ugled među pukom. Iskorištavajući svoj položaj i ovlasti, očito nisu radili u prvom redu na dobrobit gradske općine kojoj su bili na čelu, o čemu jasno govori i uzrečica kojom bi navodno dočekivali novoga podestata u Rovinju: „*evviva el podestà novo, perchè il vecio gera un lovo.*”¹⁰⁶

suoi due millenni di storia, 262-263; Danilo Klen, „Uvjjeti i razvitak odnosa između pučana i građana u mletačkoj Istri”, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 10 (1977): 305-334.

⁹⁷ Ivetic, *L'Istria moderna 1500-1797*, 53.

⁹⁸ Benussi, *Storia documentata di Rovigno*, 78-80; Benussi, *L'Istria nei suoi due millenni di storia*, 262-263; Budicin, „Lo sviluppo dell'abitato di Rovigno”, 128-129.

⁹⁹ Lonza, „Vodnjanski statut”, 92.

¹⁰⁰ Nela Lonza ističe da je služba djelovala pod istim nazivom u Izoli, dok su u drugim istarskim gradovima približno isti djelokrug imali kataveri. Lonza, „Vodnjanski statut”, 94.

¹⁰¹ Lonza, „Vodnjanski statut”, 94.

¹⁰² Lonza, „Vodnjanski statut”, 96.

¹⁰³ Lonza, „Vodnjanski statut”, 96.

¹⁰⁴ Kandler, Pietro, *Statuti municipali di Rovigno* (Trieste: Tipografia del Lloyd Austriaco, 1851), knj. I, čl. 3.

¹⁰⁵ Benussi, *Storia documentata di Rovigno*, 77.

¹⁰⁶ „Živio novi načelnik, jer je stari bio lopov” (vlastiti prijevod). Benussi, *Storia documentata di Rovigno*, 78.

Umjesto zaključka

Mletačka Republika bila je tijekom 14. stoljeća zauzeta obranom svojih trgovačkih interesa, a time i teritorija koje je smatrala neophodnima za opstanak i na moru (Genova) i na kopnu: Trevisa i Conegliana, ali i Istre, koja je bila kopneni štit Venecije s mora, kao i stepenica neophodna za neometano gospodarenje najprije gornjim, pa onda i čitavim Jadranom. U prvih dvadesetak godina 15. stoljeća zagospodarila je i posljednjim bastionima akvilejskoga patrijarha u Istri, koji su do kraja postojanja Republike ostali pod njezinom vlašću. Promijenjeni odnosi snaga u Istri tijekom 15. u odnosu na 14. stoljeće reflektiraju se i na izbor mletačkih upravitelja (podestata) u istarskim gradskim općinama. Naime, ako su u 14. stoljeću upravitelji bili patriciji bogate političke karijere, koji su nerijetko na kraju postajali i duždevima, u 15. stoljeću takve prakse više nema. Podestati su kao predstavnici mletačke središnje vlasti u svojim rukama držali sudstvo i upravljanje općinskim prihodima, rješavanje sporova i održavanje javnoga reda i mira, kao i lokalnoga sustava obrane. Za razdoblje od sredine 15. te prva dva desetljeća 16. stoljeća pratili smo tko su bili rašporski kapetani, podestati i kapetani Kopra, Pule, Motovuna, Rovinja i Vodnjana te koje su druge dužnosti osim navedenih obnašali, a zabilježene su u bazi podataka *The Rulers of Venice*. Analiza je pokazala da nema neke pravilnosti u dobivanju službe u odnosu na karijerni put pojedinoga podestata (tablice 4-9). Također je jasno da su karijere koparskih podestata i kapetana obilježile vrlo prestižne funkcije unutar mletačkoga sustava vlasti (Vijeće desetorice, duždevi savjetnici, Senat i sl.), a po važnosti funkcija koje su obavljali slijedili su rašporski kapetani, pulski knezovi i motovunski podestati. Do gotovo identičnih zaključaka za razdoblje do 1470. došao je Josip Banić. Vidljivo je i da su neke obitelji u određenim razdobljima bile prisutnije na istarskom području, a neke čak i u istome mjestu, bez obzira na mletačka nastojanja da se vlast depersonalizira i spriječi umrežavanje rektora na teritoriju na koji su poslani u službu. Cjelovitija slika bit će moguća kad se budu analizirale ostale službe svih podestata u mletačkoj Istri te pomoću Barbarovih genealoških stabala ustanovi srodstvo, odnosno prisutnost očeva, braće ili sinova u istarskim službama.

PRILOZI

Tablica 1. Mletački duždevi 1450-ih – 1521.

Godina izbora	Prezime	Ime oca	Ime	Služba u mletačkoj Istri
1457.	Malipiero	Francesco	Pasquale	brat je 1458. podestat Umaga
1462.	Moro	Lorenzo	Cristoforo	
1471.	Tron	Luca	Nicolò	
1473.	Marcello	Giovanni	Nicolò	
1474.	Vendramin	Bartolomeo	Andrea	
1474.	Mocenigo	Leonardo	Pietro	1438. – podestat u Novigradu?
1476.	Vendramin	Bartolomeo	Andrea	
1478.	Mocenigo	Leonardo	Giovanni	
1485.	Barbarigo	Francesco	Marco	
1486.	Barbarigo	Francesco	Agostino	
1502.	Loredan	Girolamo	Leonardo	

Tablica 2. Broj stanovnika u mletačkom dijelu Istre¹⁰⁷

	1280. – 1320.	1477.	1554.
Mletačka Istra	100 000 / 110 000	35 960 / 46 625	oko 49 676
Kopar	3000-4000	9050 / 11 000	11 294
Pula	4000-5000	3860 / 4940	3251
Motovun		3420 / 4150	4263
Labin		2850 / 3500	2854
Piran	2000-2500	2470 / 3300	3100
Poreč	1500-2000	1950 / 2630	1120
Buzet		1610 / 2240	4844
Buje		1280 / 1630	1614
Novigrad	700-800	1210 / 1515	1008
Milje	500-700	1050 / 1480	1548
Rovinj	800-900	1010 / 1400	1919
Vodnjan		900 / 1250	1845
Sv. Lovreč		900 / 1250	1228
Izola	700-800	780 / 1090	1725
Umag	500-700	700 / 900	715
Dvigrad		590 / 790	-
Bale		530 / 700	904
Grožnjan		510 / 710	928
Oprtalj		390 / 560	1166

¹⁰⁷ Tablica prema: Ivetic, *La popolazione dell'Istria nell'età moderna*, 47-72, Ivetic, „Ai limiti d'Italia, l'Istria dei comuni”, 83.

Tablica 3. Odbijanje službi podestata u pojedinim istarskim mjestima prema bazi podataka The Rulers of Venice (1450. – 1525.)

MJESTO	BROJ
Kopar	1
Novigrad	1
Grožnjan	1
Piran	1
Sv. Lovreč	1
Vodnjan	2
Rovinj	2
Umag	3
Buje	5
Izola	5
Milje	6
Buzet	6
Oprtalj	9
Bale	16
UKUPNO	42

Napomena uz tablice 4 do 9: Tablice su sastavljene prema bazi podataka The Rulers of Venice. Prije nekih službi u tablici stoji znak upitnika uglavnom jer u bazi nema patronimika, pa nije sigurno je li riječ o istoj osobi.

Tablica 4. Karijerni put rašporskih kapetana (1470. – 1510.)

Službe prije Rašpora	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Rašpora
Avvocati per tutte le Curie (1440.) Quarantia Civil e Criminal (1444., 1446.) Podestà di Drivasto (1450.) Giudici del Procurator (1454.) Sopracomito della galera del Quarnero (1455.) Elettori dogali (1457.) Sopracomito (1463.)	PIETRO ORIO (Paolo) 7. 2. 1470.	Castellano di Modone / Provveditore di Modone (1473.) Elettori dogali XL (1478.) Podestà e Capitano di Capodistria (1478.) Elettori dogali (1485., 1486.) Provveditore alle Biade (1487.)
Ufficiali sopra i Panni d'Oro (1445.) Capisestiere (1451.) Ufficiali al dazio del vino (1454.)	FANTINO MARCELLO (Leonardo) 1. 7. 1472.	Provveditore al Sal (1485.) Consiglio dei Rogati (1492.) Provveditore al Sal (1494.)
Avvocati del Procurator (1444.) Capisestiere (1445.) Saliniere di Chioggia (1447.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1451.) Podestà di Albona-Fiannonna (1454.) Provveditore alle Legne (1467.)	ANDREA DIEDO (Giovanni) 16. 4. 1475.	Podestà e Capitano di Feltre (1476.) Castellano di Riva (1487.) Avvocati per gli uffici di Rialto (1492.) Quarantia Civil e Criminal (1492., 1494.) Signore di Notte (1494.) Conte di Pola (1495.)
Giudici di Petizion (1471.) Auditori Nuovi (1473.)	DOMENICO BENEDETTO (Pietro) studenti 1477.	Savi in Rialto (1485.) Elettori dogali XLI (1485.) Podestà e Capitano di Crema (1494.) Consiglio dei Dieci (1497.)

Službe prije Rašpora	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Rašpora
<p>Consigliere di Corone (1440.) Podestà di Oderzo (1441.) Ufficiali sopra le Beccarie (1443.) Camerlengo di Zara (1445.) Quarantia Civil e Criminal (1447.) Capisestiere (1448.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1449.) Quarantia Civil e Criminal (1450.) Tesoriere della Patria del Friuli (1451.) Quarantia Civil e Criminal (1453., 1464., 1456.) Conte di Arbe (1467.) Podestà di Murano (1472.) Conte di Pola (1477.)</p>	<p>MICHELE EMO (Nicolo) 4. 9. 1479.</p>	<p>Elettori dogali XL (1486.) Ufficiali alle Cazude (1487.) Provveditore alle Biade (1488.) Conte di Cattaro (1491.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1493., 1495.)</p>
<p>? Podestà di Valle (1465.) ? Podestà di Loreo (1469.) Signore di Notte (1470.) Giudici di Petizion (1471.) Auditori Vecchi (1474.) Podestà di Montona (1480.)</p>	<p>GIROLAMO DA MULA (Giovanni) 31. 11. 1482.</p>	<p>Elettori dogali XLV (1485.) Savi in Rialto (1489.) Podestà e Capitano di Belluno (1489.) Consiglio dei Rogati (1493.) Castellano e Provveditore di Corone (1494.) Podestà di Castelbaldo (1494.) Provveditore di Corone (1495.) Provveditore al Sal (1508.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1509.) Consigliere Ducali (1510.)</p>
<p>Giudici del Procurator (1468.) Camerlengo di Cervia / Saliniere di Cervia (1470.) Consigliere di Corfù (1472.) Castellano di Nogarole (1477.) Conte di Curzola (1481.)</p>	<p>GIORGIO VIARO (Luca) 17. 7. 1485.</p>	<p>Capitano delle galere di Alessandria (1493.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1494.) Provveditore sopra gli uffici (1499.)</p>

Službe prije Rašpora	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Rašpora
<p>Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1470.) Camerlengo di Capodistria (1471.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1474.) Ufficiali della Dogana da Mar (1478.) Cinque alla Pace (1482.) Provveditore di Comun (1484.)</p>	<p>FRANCESCO VENIER (Alvise) 25. 4. 1488.</p>	<p>Capitano e Provveditore di Napoli di Romania (1495.) Provveditore e Capitano di Argo (1495.) Conte di Zara (1497., 1498.) Capitano di Ravenna (1502.) Provveditore al Sal (1506.) Capitano di Bergamo (1508.)</p>
<p>Camerlengo e Saliniere di Alessio (1450.) Saliniere di Scutari (1451.) Massari alla moneta d'argento (1466.) Podestà di Muggia (1469.) Consigliere di Creta (1473.)</p>	<p>CATERINO DARMER (Pietro) 28. 3. 1491.</p>	
<p>Giustizieri Nuovi (1472.) Avvocati per tutte le Curie (1476.) Giustizieri Vecchi (1480.) Provveditore alle Legne (1484.) Console dei Mercanti (1487.) Provveditore di Comun (1489.) Castellano di Raspo (1493.)</p>	<p>ANTONIO BON (Nicolo) 23. 3. 1494.</p>	<p>Capitano di Modone (1497.) Consiglio dei Rogati (1497.) Provveditore di Modone (1498.) Provveditore alle Biade (1518.) Elettori dogali XXV (1521.)</p>
<p> Rettore di Rettimo (1482.) Ufficiali alle Rason Nuove (1487.) Castellano di Raspo (1496.)</p>	<p>DANIELE DA CANAL (Pietro) 22. 11. 1496.</p>	<p>Provveditore di Treviglio (1501.)</p>
<p>Capisestiere (1476., 1477.) Giudici del Forestier (1481.) Signore di Notte (1483.) Giudici del Proprio (1490.) Capitano delle galere di Aiques-Mortes (1494.) Provveditore sopra Camere (1496.) Castellano di Raspo (1499.)</p>	<p>OLIVIERO CONTARINI (Giovanni) 25. 9. 1499.</p>	<p>Ufficiali alle Rason Nuove (1503.) Rettore e Provveditore di Cattaro (1505.) Consigliere del Luogotenente di Cipro (1508.)</p>

Službe prije Rašpora	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Rašpora
<p>Podestà di Piove di Sacco (1473.) Giudici del Procurator (1483.) Giudici di Petizion (1489.) Podestà di Malvasia (1494.) Castellano di Raspo (1502.)</p>	<p>FRANCESCO GRADENIGO (Paolo) 23. 12. 1502.</p>	<p>Ufficiali agli Imprestiti (1505.) Consiglio dei Rogati (1510., 1511.) Rettore e Provveditore di Cattaro (1513.) Consiglio dei Rogati (1517.) Sopra Atti del Soprastaldo (Tre al luogo dei Procuratori sopra gli atti del Soprastaldo) (1518.)</p>
<p>Avvocati per tutte le Curie (1483.) Auditori Nuovi (1490.) Provveditore di Lonato (1492., 1493.) Ufficiali al dazio del vino (1498., 1499.) Castellano de La Scala (1500.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1500.) Capitano del Cadore (1500.) Console dei Mercanti (1504.)</p>	<p>GIOVANNI NAVAGERO (Andrea) 13. 7. 1505.</p>	<p>Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1506.) Auditori Nuovi (1507.) Provveditore d'Egina (1510.) Consigliere di Creta (1513.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1522.) Provveditore alle Biade (1524.)</p>
<p>Podestàdi Murano (1486.) Quarantia Civil nuova per otto mesi (1492.) Ufficiali al Cattaver (1496.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1506.)</p>	<p>FRANCESCO DOLFIN (Giovanni) 6. 2. 1508.</p>	
<p>Giudici del Piovego (1488.) Giudici del Procurator (1489.) Auditori Nuovi (1494.)</p>	<p>GIOVANNI ANTONIO BARBARO (Josafat) 29. 9. 1510.</p>	<p>Provveditore e Capitano di Argo (1512.) Capitano e Provveditore di Napoli di Romania (1512.)</p>

Tablica 5. Karijerni put koparskih podestata i kapetana (1470. – 1510.)

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
Ufficiali sopra le Beccarie (1442.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1442.) Castellano di Aurana (1444.) Quarantia Civil e Criminal (1449.) Consigliere di Corfù (1451.) Consigliere di Canea (Kreta) (1455.) Capitano delle galere di Creta (1466.) Capitano delle galere di Beirut (1467.)	GIROLAMO DIEDO (Pietro) 20. 8. 1470.	Conte di Zara (1473.) Capitano di Vicenza (1478.) Capitano di Bergamo (1481.)
Giudici del Mobile (1442.) Podestà di Marostica (1443.) Giudici dell'Esaminador (1444.) Quarantia Civil e Criminal (1448.) Consigliere di Canea (Kreta) (1450.) ? Consigliere di Rettimo (Kreta) (1451.) Signore di Notte (1455.) ? Podestà di Antivari (1457.) ? Podestà di Pirano (1461.) Rettore di Stalimimis (Grčka) (1465.)	GIOVANNI DONÀ (Ludovico) 7. 6. 1472.	Conte di Cattaro (1474.) Podestà e Capitano di Ravenna (1486.) Podestà di Brescia (1488.) Auditori degli appelli dei Sopragastaldi al luogo dei Procuratori (1492.) Consiglio dei Dieci (1492.) Luogotenente di Cipro (1493.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1496.) ? Consigliere Ducali (1499.)

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>Giustizieri Vecchi (1443.) Quarantia Civil e Criminal (1444.) Podestà della Motta (1444.) Quarantia Civil e Criminal (1445.) Podestà di Asolo (1447.) Giudici del Procurator (1449.) Quarantia Civil e Criminal (1451.) Sopraconsoli dei Mercanti (1454.) Provveditore alle Biade (1470.) Elettori dogali XL (1471.)</p>	<p>LUDOVICO BAROZZI (Benedetto) 20. 5. 1475.</p>	
<p>Avogadori di Comun (1488.) Ufficiali alla Ternaria (1454.) Sopracomito (1463.) Ufficiali agli Imprestiti (1472.) Capitano delle galere di Alessandria (1473.) Elettori dogali (1476.)</p>	<p>BALDASSARRE TREVISAN (Paolo) 4. 12. 1476.</p>	<p>Capitano delle galere di Fiandra (1479.) Podestà e Capitano di Ravenna (1483.) Capitano di Brescia (1486.) Capitano di Cipro / Capitano di Famagosta (1489.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1492.) Consiglio dei Dieci (1493.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1494.) Avogadori di Comun (1495.) Sopra Atti del Sopragastaldo (Tre al luogo dei Procuratori sopra gli atti del Sopragastaldo) (1499., 1501., 1504.) Consigliere Ducali (1500.) Luogotenente di Cipro (1501.) Luogotenente della Patria del Friuli (1502.) Provveditore alle Biade (1505.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>Avvocati per tutte le Curie (1440.) Quarantia Civil e Criminal (1444, 1446, 1448, 1450.) Podestà di Drivasto (1450.) Giudici del Procurator (1454.) Sopracomito della galera del Quarnaro (1455.) Elettori dogali (1457.) Sopracomito (1463.) Capitano di Raspo (1470.) Podestà di Castelbaldo (1472.) Provveditore di Modone (1473.) Elettori dogali (1478.)</p>	<p>PIETRO ORIO (Paolo) 29. 5. 1478.</p>	<p>Elettori dogali (1485.) Provveditore alle Biade (1487.)</p>
<p>Ufficiali sopra le Mercanzie del Levante (1444.) Camerlengo di Vicenza (1445.) Giudici del Mobile (1448.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1450.) Podestà di Portobuffolè (1451.) Quarantia Civil e Criminal (1454., 1455.) Camerlengo di Brescia (1467.) Ufficiali agli Imprestiti (1472.)</p>	<p>DOMENICO MOROSINI (Gaudenzio) 17. 11. 1479.</p>	<p>Provveditore alle Biade (1484.)</p>
<p>Signore di Notte a Creta (1447.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1469.) Elettori dogali (1476.) Capitano delle galere di Barberia (Magreb) (1477.) Elettori dogali (1478.) Provveditore alle Biade (1479.)</p>	<p>GIOVANNI VITTURI (Benedetto) 6. 5. 1481.</p>	<p>Provveditore di Rovigo (1484.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>Ufficiali della Messetteria (1454.) Sopracomito sotto il Capitano delle galere del Golfo (1468.) Capitano delle galere di Aiques-Mortes (1477.) Capitano delle galere del Trafego (Magreb) (1478.) Capitano delle galere di Barberia (1481.)</p>	<p>NICOLÒ DA PESARO (Antonio) 22. 11. 1482.</p>	<p>Elettori dogali (1485.) Patroni all'Arsenal (1487.) Capitano del Golfo (1491.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1496.) Consiglio dei Dieci (1497.) Provveditore della Flotta (1497.) Governatore delle Entrate (1503.)</p>
<p>Castellano del Castello di Vicenza (1452.)</p>	<p>MARINO BONZI (Paolo) 22. 4. 1484.</p>	<p>Consiglio dei Rogati (1493.)</p>
<p>Avvocati del Forestier (1452.) Capitano della Riviera della Marca (1467.) Capitano delle galere di Alessandria (1479.) Capitano delle galere di Romania (1480.)</p>	<p>MATTEO LOREDAN (Giovanni) rujan 1485.</p>	<p>Consigliere di Cipro (1488.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1493.) Consiglio dei Dieci (1493.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1494., 1495.) Governatore delle Entrate (1496.)</p>
<p>Giudici di Petizion (1452.) Giudici per tutte le Curie (1453.) ? Rettore di Rettimo (1461.) Capitano di Rovereto (1467.) Podestà e Capitano di Bassano (1474.) Elettori dogali (1476.) Camerlengo di Brescia (1476.) Podestà di Portogruaro (1480.) Capitano della Riviera di Brescia e Provveditore di Salò (1481.) Provveditore sopra Camere (1483.) Elettori dogali (1485.)</p>	<p>FRANCESCO NANI (Iacopo) travanj 1487.</p>	<p>Provveditore al Sal (1490.) Consiglio dei Rogati (1492., 1493.) Bailo e Capitano di Corfù (1494./1495.) Governatore delle Entrate (1505.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1508., 1510.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>Ufficiali della Messetteria (1471.) Giudici del Mobile (1473.) Signore di Notte (1474.) Giudici di Petizion (1475.) Capisestiere (1475.) Ufficiali agli Imprestiti (1478.) Provveditore di Veglia (1483.) Savi in Rialto (1488.)</p>	<p>PIETRO CALBO (Francesco) 1. 10. 1488.</p>	<p>Quarantia Civil e Criminal (1491.) Signore di Notte (1491.) Castellano della Cappella di Bergamo (1494.) Sopragastaldi (1497.) Console dei Mercanti (1499.) Podestà di Cologna (1506.)</p>
<p>Castellano di Cederico (1451.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1452.) Capitano del Borgo a Negroponete (1452.) Savi di Terraferma (1456.) Podestà di Parenzo (1471.) Auditori Vecchi (1478.) Giudici dell'Esaminador (1482.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1483.)</p>	<p>MARCO MOROSINI (Paolo) 22. 8. 1490.</p>	<p>Consiglio dei Rogati (1495.)</p>
	<p>DOMENICO MALIPIERO (Francesco) 26. 3. 1492.</p>	<p>Podestà e Capitano di Rovigo (1494.) Provveditore della Flotta (1496.) Provveditore della Flotta (1502.) ? Elettori dogali (1502.) Capitano e Provveditore di Napoli di Romania (1508.) Provveditore e Capitano di Argo (1508.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1512., 1513.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
Giustizieri Vecchi (1466.) Castellano e Camerlengo di Scutari (1469.) Capitano di Corone / Provveditore di Corone (1479.) Capitano delle galere di Romania (1484.) Capitano delle galere di Fiandra (1489.)	NICOLÒ CONTARINI (Antonio) 5. 8. 1493.	
Castellano di Lazise (Verona) (1467.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1471.) Sopracomito (1471.) Provveditore di Riva (1481.) Capitano delle galere del Trafego (Magreb) (1486.) Ufficiali alle Cazude (1488.) Consiglio dei Rogati (1492.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1493.)	SIMONE GUORO (Giusto) 11. 12. 1494.	Provveditore della Flotta (1498.)
	FRANCESCO CAPELLO (Cristoforo) 3. 1. 1496. 6. 8. 1497.	Podestà di Ravenna (1506.) Consiglio dei Rogati (1509.) ? Consiglio dei Rogati (1510.) ? Consiglio dei Rogati. Zonta (1511.)
Avvocati del Procurator (1471.) Signore di Notte (1478.) Sopraconsoli dei Mercanti (1480.) Cattaveri (1483.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1494., 1496.)	ALVISE DA MULA (Francesco) 6. 11. 1498.	Podestà e Capitano di Crema (1501.) Visdomino di Ferrara (1504.) Podestà di Cremona (1508.)

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>? Podestà di Torre delle Bebbe (1460.) ? Podestà di Parenzo (1465.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1470.) Ufficiali all'Armamento (1477.) Podestà e Capitano di Sacile (1484.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1489.) Podestà e Capitano di Belluno (1492.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1497.)</p>	<p>PIETRO QUERINI (Antonio) 2. 6. 1500.</p>	<p>Elettori dogali (1502.) Podestà e Capitano di Treviso (1505.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1508.) Consiglio dei Dieci (1509.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1510.) Consiglio dei Dieci (1511.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1511., 1512.) Consiglio dei Dieci (1513.) Consigliere Ducali (1514.) Podestà di Padova (1514.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1516.) Consiglio dei Dieci (1517.) Consigliere Ducali (1518.) Consiglio dei Dieci (1519.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1520.) Elettori dogali (1521.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1521.) Consigliere Ducali (1522.) Esattori alle Rason Nuove (1522.) Elettori dogali (1523.)</p>
<p>Camerlengo di Capodistria (1481.) Avvocati per tutte le Curie (1483., 1486.) Auditori Vecchi (1490.) Auditori Nuovi (1490.) Camerlengo di Comun (1497.)</p>	<p>SEBASTIANO GIUSTINIAN (Marino) 16. 6. 1501.</p>	<p>Visdomino di Ferrara (1505.) Podestà di Brescia (1508./1509.) Consiglio dei Rogati (1509.) ? Bailo di Costantinopoli ? Consiglio dei Rogati. Zonta ? Consiglio dei Rogati (1513., 1514.) ? Consiglio dei Rogati. Zonta (1516., 1517.) Capitano di Creta (1520.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
<p>? Podestà di Umago (1460.) Saliniere di Chioggia (1469.) Camerlengo di Capodistria (1473.) Elettori dogali (1474.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1479.) Console di Tunisi (1482.) Cinque alla Pace (1483.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1490.) Provveditore sopra gli uffici (1494.)</p>	<p>PIETRO LOREDAN (Marco) 10. 8. 1504.</p>	<p>Consigliere del Luogotenente di Cipro (1507.) Console di Alessandria (1520.)</p>
<p>Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1477.) Sopraconsoli dei Mercanti (1483.) Giustizieri Vecchi (1486.) Ufficiali alle Rason Nuove (1501.)</p>	<p>NICOLÒ TREVISAN (Gabriele) 25. 1. 1506.</p>	<p>Consiglio dei Rogati (1510.) Provveditore alle Biade (1512.) Consiglio dei Rogati (1514.) Podestà di Bergamo (1517.) Consiglio dei Dieci (1519.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1520.) Elettori dogali (1521.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1521.) Governatore delle Entrate (1524.)</p>
<p>Giudici dell'Esaminador (1470.) Podestà di Piove di Sacco (1476.) Podestà di Monfalcone (1479.) Giustizieri Vecchi (1485.) Sopragastaldi (1488.) Provveditore di Orzinuovi (1496.) Provveditore sopra gli uffici (1501.) Elettori dogali (1502.)</p>	<p>ETTORE TAGLIAPIETRA (Bartolomeo) 30. 5. 1507.</p>	<p>Consiglio dei Rogati (1509.)</p>

Službe prije Kopra	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora ili preuzimanja službe	Službe nakon Kopra
Podestà di Caneva (Friuli) (1475.) Giudici del Procurator (1483.) Signore di Notte (1485.) Capitano e Provveditore di Legnago e Porto (1488.) Camerlengo di Comun (1496.)	ALVISE GIUSTINIAN (Marino) 29. 10. 1508.	Consiglio dei Rogati (1517., 1520., 1521.)
Castellano di Verona (1494.) Console dei Mercanti (1495.) Podestà di Oderzo (1498.) Castellano di Monfalcone (1503.) Saliniere di Chioggia (1507.) Governatore di Monopoli (1508.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1509.)	ANDREA DONÀ (Antonio) 7. 4. 1510.	Podestà e Capitano di Treviso (1510.) Capisestiere (1512.) Pagatore alla Camera dell'Armamento (1516.) Podestà di Emonia (1517.)
Sopragastaldi (1473.) Signore di Notte (1475.) Savi in Rialto (1485.) Capitano della Riviera di Brescia e Provveditore di Salò (1493.) Rettore di Rettimo (1498.) Ufficiali alle Cazude (1506.) Consiglio dei Rogati (1509.)	FRANCESCO LONGO (Lorenzo) 14. 9. 1510.	

Tablica 6. Karijerni put pulskih knezova (1470. – 1510.)

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
Sopracomito (1464.)	TROILO MALIPIERO (Marino) 21. 1. 1470.	Conte di Traù (1475.) Consigliere di Cipro (1485.) Podestà e Capitano di Ravenna (1489.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1492., 1493., 1494.) Consiglio dei Dieci (1495.) Governatore delle Entrate (1495.) Capitano di Cipro (1499.) Capitano di Famagosta (1500.)
Capisestiere (1443.) Ufficiali sopra i grassi (1444.) Ufficiali all'Armamento (1447.) Quarantia Civil e Criminal (1448., 1449., 1450.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1450.) Quarantia Civil e Criminal (1452.) Castellano di Feltre (1454.)	LEONARDO DA PESARO (Giovanni) 17. 5. 1471.	Capitano del Borgo a Corfù (1465.)
Capitano del Borgo a Corone (1451.) Giudici del Piovego (1466.) Giustizieri Vecchi (1469.)	PRIAMO CONTARINI (Antonio) 18. 10. 1472.	Giudici di Petizion (1475.) Ufficiali agli Imprestiti (1478.) Camerlengo di Brescia (1480.) Capitano delle galere di Alessandria (1483.) Rettore di Canea (1491.) Governatore di Brindisi (1496.) Provveditore al Sal (1505.) Capitano e Provveditore di Corfu (1507.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1511.)

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
	MASSIMO VALIER (Paolo) 23. 3. 1474.	
	FRANCESCO BONDUMIER (Antonio) 13. 12. 1475.	
Consigliere di Corone (1440.) Podestà di Oderzo (1441.) Ufficiali sopra le Beccarie (1443.) Camerlengo di Zara (1445.) Quarantia Civil e Criminal (1447.) Capisestiere (1448.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1449.) Quarantia Civil e Criminal (1450.) Tesoriere della Patria del Friuli (1451.) Quarantia Civil e Criminal (1453., 1464., 1456.) Conte di Arbe (1467.) Podestà di Murano (1472.)	MICHELE EMO (Nicolò) 31. 3. 1477.	Capitano di Raspo (1479.) Elettori dogali XL (1486.) Ufficiali alle Cazude (1487.) Provveditore alle Biade (1488.) Conte di Cattaro (1491.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1493., 1495.)
Avvocati di Petizion (1446.) Capisestiere (1455.) Quarantia Civil e Criminal (1455.) Podestà di Monselice (1466.) Podestà di Montagnana (1468.) Elettori dogali XXX (1471.) Podestà di Muggia (1473.)	PIETRO GRITTI (Antonio) 18. 9. 1478.	
Capisestiere (1470.) Consigliere di Rettimo (1472.)	PIETRO CORNER (Natale) 18. 10. 1479.	

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
<p>Ufficiali sopra le Beccarie (1455.) Podestà di Drivasto (1468.) Console dei Mercanti (1474.) Massari alla moneta d'argento (1478.) Avvocati di Petizion (1471.) Pesatori dell'argento (1473.)</p>	<p>MARINO BOLDÙ (Francesco) 24. 6. 1481.</p>	<p>Podestà e Capitano di Bassano (1485.) Provveditore di Veglia (1489.) Provveditore di Gradisca (1499.)</p>
<p>Ufficiali all'Armamento (1473.) Podestà di Este (1476.) Cinque alla Pace (1478.) Podestà di Cologna (1478.) Capisestiere (1475.) Avvocati per tutte le Curie (1480.)</p>	<p>FANTINO VALLARESSO (Battista) 12. 12. 1482.</p>	<p>Console dei Mercanti (1485.) Giudici del Proprio (1494.) Provveditore di Peschiera (1498.) Ufficiali agli Imprestiti (1504., 1506.) Savi in Rialto (1511.) Consiglio dei Rogati (1512.)</p>
<p>Podestà e Provveditore a Martinengo (1488.)</p>	<p>GIOVANNI BATTISTA CALBO (Alvise) 11. 8. 1484.</p>	<p>Podestà e Provveditore a Martinengo (1488.)</p>
<p>Podestà di Portobuffolà (1476.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1480.) Signore di Notte (1484.) Elettori dogali XLV (1486.)</p>	<p>MARINO CORNER (Paolo) 19. 3. 1486.</p>	<p>Console di Damasco (1504.) Consiglio dei Rogati (1509.) Provveditore al Sal (1511.) Consiglio dei Rogati (1512., 1513., 1514., 1517.) Podestà e Capitano di Crema (1518.) Consiglio dei Dieci (1519., 1521.)</p>
<p>Podestà di Portobuffolà (1476.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1480.) Signore di Notte (1484.) Elettori dogali XLV (1486.) Ufficiali alla Ternaria Vecchia (1479.) Consigliere di Corfù (1481.)</p>	<p>PIETRO GUORO (Pietro) 24. 6. 1487.</p>	<p>Giudici del Proprio (1491., 1492.) Camerlengo di Brescia (1494.) Elettori dogali XLV (1502.)</p>
	<p>STEFANO PRIULI (Benedetto) 18. 4. 1488.</p>	<p>Provveditore sopra dazi (1510.)</p>

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
? Podestà di Murano (1470.) Consigliere di Canea (1475.) Podestà di Caorle (1478.) Ufficiali della Messetteria (1480.) Cinque alla Pace (1483.) Podestà e Provveditore di Romano (1484.) Estraordinarii (1488.)	ANDREA MALIPIERO (Marco) ¹⁰⁸ 1. 10. 1489.	Cinque alla Pace (1493.) Sopraconsoli dei Mercanti (1494.) Quarantia Civil e Criminal (1496.) Provveditore di Gradisca (1499.)
Pesatori dell'argento (1470.) Castellano di Verona (1472.) Capisestiere (1474.) Estraordinarii (1477.) Camerlengo di Zara (1480.) Massari alla moneta d'argento (1481.) Podestà di Muggia (1489.) Podestà di Marano (1491.)	BARTOLOMEO PRIULI (Andrea) 2. 12. 1490. GIOVANNI MARCELLO (Pietro) 8. 4. 1492.	Cinque alla Pace (1496.) Capitano e Provveditore di Legnago e Porto (1497.) Giudici del Forestier (1498.) Castellano di Mocco (1499.) Castellano della Cappella di Bergamo (1503.) Podestà di Lendinara (1507.) Podestà di Malvasia (1521.) Elettori dogali (1521.) Podestà di Malvasia (1521.) Podestà di Rovigno (1523.)
Pesatori dell'argento (1478.) Ufficiali sopra la foglia d'oro (1479.) Ufficiali di Malamocco (1488.)	GIOVANNI FRANCESCO MARCELLO (Fantino) 12. 5. 1493.	Signore di Notte (1497.) Giustizieri Vecchi (1500.) Podestà di Caravaggio (1505.)

¹⁰⁸ Umire kao pulski knez 1490.

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
Sopraconsoli dei Mercanti (1489)	ALVISE ZORZI (Benedetto) 20. 1. 1495.	Provveditore di Gradisca (1498.)
Avvocati del Procurator (1444.) Capisestiere (1445.) Saliniere di Chioggia (1447.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1451.) Podestà di Albona-Fiannona (1454.) Provveditore alle Legne (1467.) Capitano di Raspo (1475.) Podestà e Capitano di Feltre (1476.) Castellano di Riva (1487.) Avvocati per gli uffici di Rialto (1492.) Quarantia Civil e Criminal (1492., 1494.) Signore di Notte (1494.)	ANDREA DIEDO (Giovanni) 9. 5. 1495.	
Podestà di Umago (1491.) Podestà di Pinguente (1493.) Giudici del Mobile (1495.)	MARCO TRON (Ettore) 18. 9. 1496. BARTOLOMEO CALBO (Zaccaria) 31. 1. 1498.	Podestà di Murano (1498.) Camerlengo di Verona (1517.) Consigliere di Corfù (1520.)
Visdomino del Fondaco dei Tedeschi (1496.)	MARCO NAVAGERO (Antonio) 3. 6. 1499.	Giustizieri Vecchi (1505.) Podestà di Pirano (1512.) Giudici del Proprio (1515.) Sopragastaldi (1518.)

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
Castellano del Castello di Vicenza (1490.) Podestà di Caneva (1495.)	LORENZO GHISI (Marco) 18. 10. 1500.	Signore di Notte (1503.) Castellano di Soncino (1506.) Ufficiali al Cattaver (1511.) Provveditore di Orzinuovi (1517.) Giudici del Proprio (1521.)
Ufficiali sopra le Beccarie (1497.)	FANTINO DA PESARO (Leonardo) 16. 1. 1502.	Consiglio dei Rogati (1516.)
Castellano di Napoli di Romania (1470.) Ufficiali sopra la foglia d'oro (1477.) Capisestiere (1479.) Podestà di Isola (1481.) Capisestiere (1486., 1487., 1489.) Castellano di Famagosta (1491.) Giudici dell'Esaminador (1498.) Giudici del Piovego (1501.) Signore di Notte (1502.) Massari alla moneta d'oro (1502.)	FRANCESCO DA CANAL (Nicolò) 20. 5. 1503.	
	GIOVANNI FRANCESCO BADOER (Bartolomeo) 9. 6. 1504.	

Službe prije Pule	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora u službu ili početak službe	Službe nakon Pule
<p>Podestà di Pirano (1481.) Provveditore di Corone (1486.) Capitano delle galere di Alessandria (1491.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1494.) Consiglio dei Rogati (1494.) Castellano e Provveditore di Lepanto (1494.) Provveditore di Modone (1495.) Camerlengo e Capitano della Cittadella di Cattaro (1499.) Ufficiali sopra le Beccarie (1502.) Signore di Notte (1504.) Castellano di Corfu (1501.)</p>	<p>ANTONIO VENIER (Giovanni) 6. 12. 1505.</p>	<p>Estraordinarii (1513.) Sopraconsoli dei Mercanti (1513.) Giustizieri Vecchi (1515.) Provveditore di Anfo (1517.) Capisestiere (1517.) Podestà di Noale (1523.) Provveditore di Gambarare (1523.)</p>
<p>Castellano di Corfu (1501.)</p>	<p>VINCENZO SALAMON (Vito) 1. 5. 1507.</p>	<p> Rettore di Setia (1514.) Auditori Nuovi (1518.) Sopracomito (1521.)</p>
<p>Podestà della Motta (1484.) Bailo e Capitano di Durazzo (1487.) Signore di Notte (1492.) Quarantia Civil e Criminal (1492.) Conte di Pago (1494.) Castellano di Schiusa (1503.) Conte di Grado (1476.) Castellano di Corfù (1490.) Avvocati per tutte le Curie (1493.) Cinque alla Pace (1495.) Capitano di Soave (1497.) Ufficiali al dazio del vino (1498.) Capitano di Soave (1498.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1501.)</p>	<p>FRANCESCO ZANE (Francesco) 30. 9. 1508.</p> <p>GIOVANNI ZORZI (Antonio) 3. 11. 1510.</p>	<p>Sopraconsoli dei Mercanti (1520.)</p>

Tablica 7. Karijerni put motovunskih podestata (1470. – 1510.)

Službe prije Motovuna	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Motovuna	Službe nakon Motovuna
Podestà di Grisignana (1464.) Avvocati per tutte le Curie (1467.) Giudici di Creta (1468.)		Elettori dogali (1470.) Saliniere di Cervia / Camerlengo / Castellano di Legnago (Cervia) (1471.) Sopragastaldi (1475.) Ufficiali all'Armamento (1478.) Rettore di Setia (1481.) Podestà di Lendinara (Rovigo e Polesine) (1490.) Savi in Rialto (1492.) Conte di Cherso e Ossaro (1495.) Provveditore all'opera del Brenta (1498.) Ufficiali alle Rason Nuove (1503.) Consiglio dei Rogati (1513.)
? Podestà di Pinguento (1462.)	GIOVANNI ZANCANI (Alessio) 30. 9. 1470. NICOLÒ DA PESARO (Leonardo) 24. 4. 1474.	? Podestà di Budua (1471.) ? Rettore di Canea (1488.)
Ufficiali sopra le Beccarie (1470.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1474.) Podestà di Drivasto (Albanija) (1475.) Elettori dogali (1476.)	ANTONIO DA CANAL (Pietro) studenti 1477.	Provveditore alle Legne (1490.) Sopracomito delle galere (1493.) Ufficiali agli Imprestiti (1495.)
Podestà di Valle (1465.) Podestà di Loreo (Dogado) (1469.) Capisestiere (1471.) Collaterali (1473.)	GIROLAMO DA MULA (Francesco) 20. 12. 1479.	Podestà di Badia (1483.)

Službe prije Motovuna	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Motovuna	Službe nakon Motovuna
Saliniere di Chioggia (1477., 1478.)	SEBASTIANO MARCELLO (Benedetto) 24. 9. 1482.	Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1484.) Camerlengo e Castellano di Lepanto (1488.) Quarantia Civil nuova (1494.) Quarantia Civil e Criminal (1495.) Quarantia Civil nuova (1495.) Signore di Notte (1495.) Podestà di Cologna (1499.)
Ufficiali sopra i Panni d'Oro (1480.)	GIROLAMO MALIPIERO (Francesco) 22. 6. 1485.	Cinque alla Pace (1489.) Quarantia Civil nuova (1492.) Console dei Mercanti (1494.) Provveditore al Sal (1501.) Ufficiali alle Cazude (1505.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1508.) Ufficiali sopra le Beccarie (1512.) Consiglio dei Rogati (1513., 1514., 1518., 1519.) Ufficiali sopra le Mercanzie del Levante (1519.) Consiglio dei Rogati (1521.) Provveditore di Zacinto (Jonski otoci) (1522.)
Avvocati per tutte le Curie (1490.)	SANETO (?) BARBO (Marco) 24. 4. 1488. GIOVANNI MARIA MUAZZO (Marco) 6. 3. 1491.	Quarantia Civil e Criminal (1494.) Podestà di Lendinara (Rovigo e Polesine) (1496.) Camerlengo di Brescia (1499.) Capitano della Riviera della Marca (1502.) Rettore di Setia (1506.) Consigliere di Creta (1511.)

Službe prije Motovuna	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Motovuna	Službe nakon Motovuna
Conte di Brazza (1486.) Rettore di Brazza (1488.)	GIOVANNI BEMBO (Francesco) 16. 8. 1493. / 23. 3. 1494.	
Podestà di Noale (Treviso) (1469.)	FRANCESCO BOLDU (Nicolò) 18. 6. 1493.	
Ufficiali al Canevo (1487.) Podestà di Portole (1490.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1494., 1495.)	STEFANO FERRO (Antonio) 30. 11. 1494. / 8. 4. 1595.	Giudici del Forestier (1501.) Massari alla moneta d'argento (1501.) Podestà di Torcello (1505.) Giudici del Procurator (1511.)
Ufficiali alla Ternaria Nuova (1491.) Capisestiere (1492., 1494.) Castellano del castello superiore di Brescia (1495.) Castellano di Cattaro (1495.) Capitano di Brescia (1496.)	FILIPPO CALBO (Zaccaria) 18. 12. 1497.	Massari alla moneta d'argento (1502.) Castellano di Soncino (Cremona) (1508.) Castellano di Rocca di Napoli di Romania (1510.) Ufficiali alle Rason Vecchie (1517.) Provveditore sopra gli officii e le cose del Regno di Cipro (Venecija) (1518.) Ufficiali alle Cazude (1520.) Ufficiali alle Rason Nuove (1524.)
Ufficiali alla Ternaria Nuova (1491.) Capisestiere (1492., 1494.) Castellano del castello superiore di Brescia (1495.) Castellano di Cattaro (1495.) Capitano di Brescia (1496.)	FRANCESCO DA CANAL (Alvise) 23. 10. 1500.	Castellano di Nogarole (1505.) Signore di Notte (1507.) Podestà di Torcello (1508.) Podestà di Parenzo (1510.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1514.) Giudici del Mobile (1517.) Giudici del Forestier (1523.)
	LUCA MALIPIERO (Pietro) 17. 3. 1503.	Cinque alla Pace (1508.) Rettore di Schiati e Schopoli (grčki otoci) (1510.)

Službe prije Motovuna	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Motovuna	Službe nakon Motovuna
Ufficiali al Canevo (1494.) Podestà di Isola (1496.) Castellano della Rocca di Bergamo (1498.)	ALVISE PIZZAMANO (Fantino) 11. 11. 1505.	Sopraconsoli dei Mercanti (1514.) Conte di Sebenico (1516.) Provveditore sopra Camere (1524.)
Podestà di Umago (1503.) Capisestiere (1507.)	MICHELE MARINO (Antonio) 17. 9. 1508.	Cinque alla Pace (1513.) Ufficiali alla Ternaria Vecchia (1519.) Massari alla moneta d'argento (1522.)

Tablica 8. Karijerni put vodnjanskih podestata (1470. – 1510.)

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
Conte di Grado (1457.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1468.)	DONATO VALLARESSO (Alvise/Ludovico) 28. 2. 1471	
	MARINO SAGREDO (Gerardo) 22. 6. 1472.	Castellano di Este (1475.) Castellano del Castello San Pietro di Monselice (1475.) Capisestiere (1480.) Giustizieri Nuovi (1495.)
Podestà di Caorle (1472.)	GIOVANNI DA CANAL (Giorgio) 27. 12. 1473.	Conte di Arbe (1484.)

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
	ANTONIO PISANI (Luca) 22. 6. 1475.	Signore di Notte (1485.) Giustizieri Vecchi (1488.) Sopraconsoli dei Mercanti (1490.) Quarantia Civil e Criminal (1492.) Avvocato dei Carcerati (1494.) Giudici del Procurator (1494.) Quarantia Civil e Criminal (1496.)
Giudici per tutte le Curie (1476.)	ANTONIO BADOER (Marino) 16. 7. 1476.	Capisestiere (1480.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1483.) Rettore di Sciro (1487.) Capitano della Saracinesca a Brescia (1491.) Quarantia Civil e Criminal (1495.) Cinque alla Pace (1497.) Signore di Notte (1500.) Camerlengo di Ravenna (1505.) Castellano di Cerines (1510.)
	ANTONIO SORANZO (Giovanni Battista) kolovoz 1478.	Castellano di Quero (Belluno) (1490.)
Ufficiali alla Ternaria Nuova (1477.) Capisestiere (1479.)	BENEDETTO EMO (Bertuccio) 28. 5. 1480.	Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1483.) Estraordinarii (1485.) Elettori dogali (1486.) Provveditore alle Legne (1488.) Ufficiali agli Imprestiti (1493.) Ufficiali sopra i Dieci Uffici (1494.) Provveditore di Soncino (1501.) Rettore di Canea (1507.)

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
Provveditore di Comun (1441.) Consiglio dei Rogati (1447., 1449., 1450.) Capitano delle galere di Beirut (1452.) Podestàe Capitano di Feltre (1453.) Bailo di Corfù (1459.) Provveditore sopra Camere (1466.)	FRANCESCO MANOLESSO (Marco) 28. 3. 1482.	
Castellano di Cattaro (1478.) Ufficiali al Canevo (1481.) Capisestiere (1482.)	GASPARE CORNER (Andrea) rujan 1485.	Giudici del Piovego (1489.) Saliniere di Cervia (1491.) Quarantia Civil e Criminal (1494.) Giudici del Procurator (1498.) Podestà di Cologna (1500.) Podestà di Caravaggio (1503.)
Ufficiali sopra le Mercanzie del Levante (1477.) Castellano di Zara (1481.)	ANDREA QUERINI (Angelo) 9. 4. 1487.	Massari alla moneta d'oro (1488.) Castellano di Cervia (1491.)
	LUCA GABRIEL (Giovanni) 9. 4. 1487.	
	GIOVANNI PIETRO GHISI (Antonio) 15. 8. 1488.	Giudici del Piovego (1493.) Podestà di Albona-Fiannonna (1496.) Cinque alla Pace (1501.) Capitano di Serravalle (1502.) Sopraconsoli dei Mercanti (1512.) Console dei Mercanti (1517.) Castellano del castello superiore di Brescia (1519.)
	ALVISE MARINO (Michele) 25. 3. 1490.	Podestà di Caneva (1505.) Cinque alla Pace (1510.)

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
Ufficiali al Canevo (1488.)	BERNARDINO MINIO (Ermolao) 20. 7. 1491.	Podestà di Rovigno (1496.)
Castellano di Zara (1488.)	GIULIO LOMBARDO (Leonardo) 31. 12. 1492.	
Pesatori dell'argento (1488.) Capisestiere (1491.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1492.)	GIOVANNI BADOER (Andrea) 28. 9. 1494.	Castellano di Monfalcone (1496.) Ufficiali della Messetteria (1502.) Estraordinarii (1504.) Signore di Notte (1505.) Provveditore e Capitano di San Laudesio (1506.) Signore di Notte (1509.)
	GIOVANNI FRANCESCO GRITTI (Giolamo) 4. 4. 1496.	Camerlengo di Treviso (1500.) Castellano di Caravaggio (1502.) Signore di Notte (1506.) Provveditore e Capitano di Cederico (Kreta) (1507.) Capitano di Bergamo (1516.) Elettori dogali (1523.)
Salinere di Chioggia (1485.) Podestà di Portole (1487.)	IACOPO ANTONIO MARCELO (Fantino) 25. 6. 1497.	Podestadi Portobuffolè (Treviso) (1499.) Podestadi Murano (1503.) ? Consigliere di Rettimo (1508.) Ufficiali al Cattaver (1523.)
Capisestiere (1492.)	CARLO MALPIERO (Daniele) 23. 12. 1498.	Castellano di Rovigo (1505.)

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
<p>Giudici per tutte le Curie (1488.) Castellano di Verona (1491.) Castellano del Castel San Pietro (1496.)</p>	<p>PIETRO BAFFO (Antonio) 17. 3. 1500.</p>	<p>Podestàdi Lonigo (1503.) Camerlengo di Vicenza (1509.)</p>
	<p>MARINO GHISI (Marco) 28. 10. 1501.</p>	<p>Capisestiere (1504., 1505.) Podestà di Rovigno (1507.) Camerlengo di Rovigo (1511.) Ufficiali sopra le Beccarie (1517.) Podestà di Camposampiero (Padova) (1519.)</p>
	<p>VITTORE BARBARIGO (Niccolò) 20. 4. 1502.</p>	<p>Ufficiali sopra le Beccarie (1505.) Signore di Notte (1508.) Giustizieri Vecchi (1517.) Auditori Vecchi (1519.)</p>
<p>Podestàdi Oderzo (1488.) Giudici dell'Esaminador (1492.) Quarantia Civil e Criminal (1494.) Castellano di Este (1496.) Provveditore di Anfo (1498.) Auditori Nuovi (1501.) Camerlengo di Cremona (1502.) Avvocati per tutte le Curie (1502.)</p>	<p>LORENZO SALAMON (Pietro) 20. 8. 1503.</p>	<p>Podestàdi Camposampiero (1507.) Castellano di Famagosta (1510.) Ufficiali al dazio del vino (1517.) Camerlengo di Bergamo (1522.)</p>
<p>Ufficiali sopra le Beccarie (1503.)</p>	<p>MARINO GIUSTINIAN (Giustiniano) 13. 4. 1505.</p>	<p>Giudici del Forestier (1507.)</p>
<p>Capisestiere (1503., 1504.)</p>	<p>DOMENICO MINIO (Francesco) 10. 8. 1506.</p>	<p>Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1511.) Signore di Notte (1512.) Podestà di Oderzo (1518.)</p>

Službe prije Vodnjana	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Vodnjana	Službe nakon Vodnjana
Castellano di Corfù (1498.) Ufficiali alla Ternaria Nuova (1505.)	NICOLÒ TIEPOLO (Alvise) 6. 8. 1508.	Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1523.)
Giudici dell'Esaminador (1479.) Avvocati per tutte le Curie (1482.) Auditori Vecchi (1485.) Elettori dogali (1486.) Provveditore sopra gli officii e le cose del Regno di Cipro (Venecija) (1489.) Podestadi Chioggia (1496.) Visdomino di Ferrara (1500.)	BENEDETTO TREVISAN (Zaccaria) 1. 10. 1510.	

Tablica 9. Karijerni put rovinjskih podestata (1470. – 1510.)

Službe prije Rovinja	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Rovinja	Službe nakon Rovinja
Avvocati del Proprio (1468.)	IACOPO TREVISAN (Silvestro) 3. 7. 1470.	Podestà di Ravenna (1504.) Consiglio dei Rogati (1511.) Podestà e Capitano di Treviso (1514.)
Avvocati del Proprio (1470.)	GIOVANNI LONGO (Nicolò) 13. 11. 1471.	Camerlengo di Capodistria (1474.) Camerlengo di Creta (1478.) Cinque alla Pace (1485.) Conte di Cherso e Ossaro (1487.) Giudici di Petizion (1496.)

Službe prije Rovinja	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Rovinja	Službe nakon Rovinja
	ALVISE SORANZO (Remigio) 3. 9. 1473.	Castellano del Castel Lion (1481.) Podestà di Isola (1491.) Pagatore alla Camera dell'Armamento (1498.) Podestà di Parenzo (1508.)
Podestà di Emonia (1471. – 1472.) Saliniere di Chioggia (1472.)	BARTOLOMEO DA CANAL (Giorgio) 26. 4. 1475.	Podestà di Grignana (1478.) Consigliere di Canea (Kreta) (1483.) Podestà di Monfalcone (1494.)
	ALESSANDRO NADAL (Antonio) 8. 2. 1477.	Pesatori dell'argento (1484.) Capisestiere (1485.) Visdomino del Fondaco dei Tedeschi (1488.) Castellano di Famagosta (1495.)
Castellano di Stra (1452.) Ufficiali alla Ternaria Vecchia (1470.)	ALESSANDRO BARBARO (Alessandro) 28. 12. 1478.	
	PIETRO CORNER (Francesco) 1. 5. 1480.	
Podestà di Caorle (1474.)	GIROLAMO BARBARO (Leonardo) 31. 10. 1481.	Capisestiere (1484.) Giustizieri Nuovi (1486.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1493.) Conte di Curzola (1496.) Cinque alla Pace (1501.) Capitano di Baffo (Cipar) (1504.) Castellano di Cerines (Cipar) (1518.) Console dei Mercanti (1522.)

Službe prije Rovinja	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Rovinja	Službe nakon Rovinja
Castellano di Quero (1478.)	ZANOTTO CALBO (Zaccaria) 7. 3. 1483.	Giudici del Mobile (1487.)
	FRANCESCO MICHIEL (Donato) 21. 2. 1485.	Castellano di Riva (1493.)
	ALVISE DOLFIN (Delfino) 13. 8. 1486.	Quarantia Civil e Criminal (1494.) Capitano delle galere di Beirut (1506.) Podestà e Capitano di Belluno (1507.) Consiglio dei Rogati. Zonta (1509., 1510., 1511.) Consiglio dei Rogati (1512.)
	RICCARDO CONTARINI (Giovanni) 27. 12. 1487.	
	VINCENTO GRADENIGO (Paolo) 24. 5. 1489.	Ufficiali al dazio del vino (1491.) Quarantia Civil e Criminal (1494.) Podestà di Budua (1497.)
	TROILO CONTARINI (Giovanni) 17. 10. 1490.	Giustizieri Nuovi (1495.) Elettori dogali (1521.)
Castellano di Corfu (1486.)	MATTEO BAFFO (Antonio) 18. 3. 1492.	Castellano di Lendinara (1494.) Podestà di Umago (1497.) Conte di Brazza (1499.) Ufficiali al dazio del vino (1502.)
Podestà di Portole (1462.)	MICHELE DIEDO (Marco) 29. 7. 1493.	Castellano di Aurana (1501.)

Službe prije Rovinja	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Rovinja	Službe nakon Rovinja
Capitano di Brescia (1484.) Castellano del Castel Lion (1491.) Capisestiere (1494.)	FRANCESCO MARCELLO (Pellegrino) 16. 12. 1494.	Tesoriere della Patria del Friuli (1498.) Conte di Pago (1512.) Capisestiere (1523.) Ufficiali al dazio del vino (1524.)
Ufficiali al Canevo (1488.) Podestà di Dignano (1491.)	BERNARDINO MINIO (Ermolao) 26. 4. 1496.	
	ANTONIO LAMBARDO (Giovanni) 24. 8. 1497.	
	VINCENZO DA RIVA (Bernardino) 10. 1. 1499.	Tesoriere della Patria del Friuli (1502.) Sopracomito (1505., 1508.)
Giudici per tutte le Curie (1499)	ALVISE CIVRAN (Pietro) 17. 5. 1500.	Podestà di Emonia (1505.) Ufficiali alla Ternaria Vecchia (1508.) Cinque alla Pace (1513.) Saliniere di Chioggia (1519.)
Rettore di Schiati e Schopoli (1501.)	LORENZO MINIO (Francesco) 13. 1. 1502.	Appuntador per gli Uffici di San Marco (1504.) Podestà di Serravalle (1506.) Ufficiali al Frumento (di Rialto) (1511.)
Capisestiere (1496.) Castellano di Peneda (1498.)	LUCA GIROLAMO CONTARINI (Gaspere) 12. 2. 1503.	Ufficiali della Dogana da Mar (1509.) Ufficiali al Frumento (di San Marco) (1511.)

Službe prije Rovinja	Ime i prezime (ime oca) Datum izbora za podestata Rovinja	Službe nakon Rovinja
Giudici per tutte le Curie (1493.) Quarantia Civil nuova (1497.) Giustizieri Nuovi (1498.) Ufficiali della Tavola dell'Entrata (1501.) Appuntador per gli Uffici di San Marco (1503.)	ALVISE BARBARO (Bernardo) 24. 6. 1504.	Pagatore alla Camera dell'Armamento (1510.) Ufficiali della Tavola dell'Uscita (1513.) Ufficiali della Dogana da Mar (1518.)
	DONATO MICHIEL (Francesco) 28. 10. 1505.	Castellano di Rovigo (1511.)
Podestà di Dignano (1501.) Capisestiere (1505.)	MARINO GHISI (Marco) 11. 4. 1507.	Camerlengo di Rovigo (1511.) Ufficiali sopra le Beccarie (1517.) Podestà di Camposampiero (1519.)
	GIOVANNI BATTISTA MORO (Fantino) 22. 10. 1508.	Castellano di Monfalcone (1519.)
Castellano del Castello di Lonigo (1501.) Ufficiali sopra le Mercanzie del Levante (1506.) Camerlengo di Capodistria (1507.)	NICOLÒ COCCO (Antonio) 14. 7. 1510.	Podestà di Murano (1517.) Castellano di Famagosta (1520.)

Neobjavljeni izvori

Hrvatska – Biskupijski arhiv u Poreču – 1.3. Liber raptuum (1602.-1609./-oko 1636.).

Hrvatska – Državni arhiv u Pazinu – fond 429 – Zbirka matičnih knjiga. Matična knjiga krštenih župe Rovinj (1560. – 1581.).

Italija – Archivio di Stato di Venezia – Miscellanea codici, Storia di Venezia, Genealogie Barbaro (IT-ASVe-Genealogie Barbaro).

Objavljeni izvori i literatura

Banić, Josip. „Nepokolebljivi bastion kontinentalne Istre / Pinguento: bastione inespugnabile dell’Istria continentale”. U: *Buzetski statut = Statuto di Pinguento*, priredile Nella Lonza i Branka Poropat, 27-180. Buzet: Grad Buzet, 2017.

Banić, Josip. „The Venetian Takeover of the Margraviate of Istria (1411-1421): The Modality of a Passage (with Eight Previously Unedited Documents in the Appendix)”. *History in Flux* 1 (2019): 41-77.

Banić, Josip. „Venetian Istria in the Embrace of a Nascent Dominion (c. 1381 – c. 1470)”. Doktorska disertacija, Srednjoeuropsko sveučilište, Budimpešta, 2021.

Banić, Josip. „Planning the Reconquista of Venetian Istria: The Treaty of Pazin (July 27, 1278)”. *Tabula* 20 (2023): 137-175.

Benussi, Bernardo. „Commissioni dei dogi ai podestà Veneti nell’Istria”. *Atti e memorie* 3 (1887): 3-109.

Benussi, Bernardo. *Storia documentata di Rovigno*. Trst: Unione degli Italiani dell’Istria e di Fiume; Università popolare di Trieste, 1977.

Benussi, Bernardo. *L’Istria nei suoi due millenni di storia*. Venezia; Rovigno: Centro di Ricerche storiche Rovigno, 1997.

Benyovsky Latin, Irena. „The Venetian impact on urban change in Dalmatian towns in the first half of the fifteenth century”. *Acta Histriae* 22 (2014), br. 3: 573-616.

Benyovsky Latin, Irena. „Gibanje beneških knezov med mesti vzhodnega Jadrana v 13. stoletju (izbrani primeri)”. *Acta Histriae* 31 (2021), br. 3: 561-590.

Benyovsky Latin, Irena. „Mobilnost i umreženost mletačkih kneževa u istočno-jadranskim gradovima od kraja 13. stoljeća do Zadarskoga mira (1358.)”. *Povijesni prilozi* 40 (2021), br. 61: 193-263.

Bertoša, Miroslav. „Istra od 12. do 15. stoljeća”. U: *Povijest Hrvata*, knjiga 1: *Srednji vijek*. uredio Franjo Šanjek, Zagreb: Školska knjiga, 2003., 371-376.

Bertoša, Slaven. *Rašpor i Rašporski kapetanat: povijesni pregled*. Pazin: Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre, 2005.

Beuc, Ivan. *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945)*. Zagreb: Arhiv Hrvatske, 1969.

Bratulić, Vjekoslav. „Povijesni pregled”. U: *Istra: prošlost – sadašnjost.*, uredio Zvane Črnja, 14-67. Zagreb: Binoza; Epoha, 1969..

Budicin, Marino. „Lo sviluppo dell'abitato di Rovigno oltre il canale sulla terraferma (secoli XVII e XVIII)”. *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno 22* (1992): 107-145.

Caprin, Giuseppe. *L' Istria nobilissima II*. Trieste: Edizioni Italo Svevo, ⁵2008.

„Commissione al podestà di Umago”. *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 9 (1893): 1-63.

Cozzi, Gaetano; **Knapton**, Michael. *La Repubblica di Venezia nell'età moderna: Dalla guerra di Chioggia al 1517*. Storia d'Italia, volume 12/1. Torino: Utet, 1986.

Da Mosto, Andrea. *Archivio di Stato di Venezia*. Venezia, Biblioteca d'arte editrice, 1937.

De Franceschi, Camillo. *Povijest Pazinske knežije na temelju isprava*. Povijest Istre, svezak V. Preveli Robert Matijašić i Klara Buršić-Matijašić. Pazin: Josip Turčinović, 2023.

Doblanović Šuran, Danijela, prir. *Differentia seu confinium: Prostor između Vodnjana i Savičente u 15. i 16. stoljeću = Il territorio tra Dignano e Sanvincenti nel XV e XVI secolo*. Kopar: Histria Editiones, 2023.

Doblanović Šuran, Danijela. „U sjeni kancelara. Službenici obitelji Morosini i Grimani u Savičenti od kasnoga 15. do početka 17. stoljeća”. *Povijesni prilozi* 42 (2023), br. 64: 119-154.

Doblanović, Danijela; **Mogorović Crljenko**, Marija. „Godparents and Marriage Witnesses in Istria from the Fifteenth to the Seventeenth Century”. *Dubrovnik Annals* 21 (2017): 9-29.

Dursteler, Eric R. „Speaking In Tongues: Language And Communication In The Early Modern Mediterranean”. *Past & Present* 217 (2012): 47-77.

Ivetic, Egidio. *La popolazione dell'Istria nell'età moderna. Lineamenti evolutivi*. Trst; Rovinj: Unione italiana – Fiume; Università popolare di Trieste, 1997.

Ivetic, Egidio. *L'Istria moderna 1500-1797*. Verona: Cierre Edizioni, 2010.

Ivetic, Egidio. „Ai limiti d'Italia, l'Istria dei comuni”. *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno* 42 (2012): 71-104.

Ivetic, Egidio. *Storia dell'Adriatico: in mare e la sua civiltà*. Bologna: Il Mulino, 2021.

Kandler, Pietro. *Statuti municipali di Rovigno*. Trieste: Tipografia del Lloyd Austriaco, 1851.

Kandler, Pietro. *Notizie storiche di Pola*. Poreč: G. Coana, 1876.

Klen, Danilo. „Uvjeti i razvitak odnosa između pučana i građana u mletačkoj Istri”. *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 10 (1977): 305-334.

Kohl, Benjamin G.; **Mozzato**, Andrea; **O'Connell**, Monique. „The Rulers of Venice, 1332-1524”. Pristup ostvaren 7. 3. 2024. <https://rulersofvenice.org/>.

Lonza, Nella. „Vodnjanski statut u pravnom krajobrazu istarskoga kasnog srednjovjekovlja”. U: *Vodnjanski statut = Statuto di Dignano*, priredili Nella Lonza i Jakov Jelinčić, 85-166. Vodnjan: Humaniora d.o.o.; Leycam International d.o.o., 2010.

Lonza, Nella. „Nema veće sreće za grad od upravljanja uzdama pravde: pravo srednjovjekovnog novigradskog statuta”. U: *Novigradski statut = Statuto di Cittanova*, priredili Nella Lonza i Jakov Jelinčić, 127-159. Novigrad: Grad Novigrad / Città di Novigrad, 2014.

Lonza, Nella; **Jelinčić**, Jakov, prir. *Statuta communis Duorum Castrorum = Statut Dvigradske općine*. Kanfanar/Canfanaro: Državni arhiv u Pazinu, 2007.

Mogorović Crljenko, Marija. *Druga strana braka. Nasilje i ilegitimnost u (izvan) bračnim vezama na području Porečke biskupije u prvoj polovici 17. stoljeća*. Zagreb: Srednja Europa, 2012.

O'Connell, Monique. *Men of Empire: Power and Negotiation in Venice's Maritime State*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, 2009.

Pagnin, Beniamino. „Origine e funzione del capitano del paisanatico in Istria”. *Atti del Reale Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti* 96 (1936), br. 2: 447-458.

Radossi, Giovanni. „Stemmi di rettori e di famiglie notabili di Portole in Istria”. *Atti del Centro di ricerche storiche Rovigno* 15 (1984-1985): 279-310.

„Relazioni dei Capitani di Raspo”. *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 4 (1888): 303-348.

„Relazioni dei podestà e capitani di Capodistria”. *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*: vol. 6 (1890): 45-103, 383-442; vol. 7 (1891): 97-154, 279-353; vol. 8 (1892): 87-183; vol. 10 (1894): 51-127, 289-337; vol. 13 (1897): 191-241.

Rizzi, Alessandra, prir. *Le commissioni ducali ai rettori d'Istria (1382-1547)*. Roma: Viella, 2017.

Rolan, Marino „L'istituzione del Magistrato di Capodistria nel 1584. Contributo allo studio dei rapporti tra l'Istria e la Repubblica di Venezia nei secoli XVI e XVII”. *Acta Histriae* 3 (1997): 117-122.

„Senato mare: cose dell'Istria”. *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 7 (1891): 223-278.

„Senato misti: cose dell'Istria”. *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* 6 (1890): 3-43.

Štih, Peter; **Simoniti**, Vasko. *Slovenska povijest do prosvjetiteljstva*. Zagreb: Matrica hrvatska, 2004.

Tamaro, Attilio. *Storia di Trieste*. Trieste: A. Stock, 1924.

Valentinelli, Giuseppe, prir. *Regesta documentorum Germaniae historiam illustrantium*. München: Verlag der k. Akademie, 1864.

Varanini, Gian Maria. „Gli ufficiali veneziani nella terraferma veneta quattrocentesca”. *Annali della scuola normale superiore di Pisa*, ser. 4, Quaderni 1: *Gli ufficiali negli Stati italiani del Quattrocento* (1997): 155-180.

Viggiano, Alfredo. *Governanti e governati: Legittimità del potere ed esercizio dell'autorità sovrana nello Stato veneto della prima età moderna*. Treviso: Edizioni Canova, 1993.

Vrandečić, Josip; **Bertoša**, Miroslav. *Dalmacija, Dubrovnik i Istra u ranome novom vijeku*. Zagreb: Leycam International, 2007.

Marija Mogorović Crljenko *

Danijela Doblanović Šuran **

Venetian Governors in Istria during the Second Half of the 15th and the Early 16th Century (1450-1520)

Summary

This paper examines and analyses the role, mobility, and networking of Venetian governors in Istrian towns and estates during the second half of the 15th and the early 16th century. Based on the doge's instructions, the authors provide an overview of the powers, duties, and remuneration of these governors. Using the databases *The Rulers of Venice* and *TOPOS*, the paper investigates the positions held by the administrators of selected Istrian cities and towns before and after their tenure, and whether they predominantly rotated among Istrian cities and towns or also held other positions within the Venetian *Stato da mar* or on the mainland (*Terraferma*). The study explores whether there was any regularity or pattern in allocating the office of *podestà* in Istria, where these individuals were subsequently appointed, whether members of their families also held positions in these cities and towns, and why the *podestà* office was frequently refused in certain locations.

Keywords: *podestà*, rectors, Venetian Istria, 15th and 16th centuries

* Marija Mogorović Crljenko, Department of History, Faculty of Humanities in Pula, Juraj Dobrila University of Pula, Ivana Matetića Ronjgova 1, 52 100 Pula, Croatia, E-mail: marija.mogorovic.crljenko@unipu.hr

** Danijela Doblanović Šuran, Department of History, Faculty of Humanities in Pula, Juraj Dobrila University of Pula, Ivana Matetića Ronjgova 1, 52 100 Pula, Croatia, E-mail: ddoatlanovic@unipu.hr